

Załącznik Nr 1
do uchwały Nr XI/70/99 Rady Gminy
w Augustowie z dnia 29 października 1999 r.

Strategia rozwoju Gminy Augustów na lata 1999 - 2015

WSTĘP

Strategia rozwoju gminy to podstawa do przygotowywania oraz podejmowania decyzji o zasadach, kierunkach i tempie perspektywnego rozwoju gminy.

Strategia rozwoju winna być centralną osią, wokół której skupiać się muszą wszelkie działania władz samorządowych, zmierzające do jak najlepszego zaspokajania różnorodnych potrzeb mieszkańców gminy oraz stymulowania rozwoju gospodarki lokalnej. Jest ona również głównym wyznacznikiem sukcesów lub niepowodzeń rozwojowych gminy.

Sukcesy gminy w coraz większym stopniu zależą od sprawnego, skutecznego i efektywnego zarządzania rozumianego jako wiedza i umiejętności podejmowania optymalnych decyzji dotyczących sterowania zasobami /ludzkimi, rzeczowymi i finansowymi/ oraz procesami rozwoju w celu ich optymalnego wykorzystania dla osiągnięcia zamierzonych rezultatów w istniejących warunkach ramowych stwarzanych przez otoczenie.

I. DIAGNOZA STANU ISTNIEJĄCEGO

1. Charakterystyka Gminy

Gmina Augustów położona jest w północno-wschodniej części Polski na południowym skraju województwa suwalskiego. Gmina otacza miasto Augustów i liczy 35 wsi. Zajmuje powierzchnię 26.652 ha. Ludność wiejska liczy ca 7200 osób.

Gmina leży na Równinie Augustowskiej. Dużą część stanowią lasy / 32 % / - bogate w runo leśne, ptactwo, zwierzyń i zioła. Ziemia Augustowska jest również terenem o znakomitych warunkach naturalnych, sprzyjających rozwojowi rolnictwa ekologicznego i turystyki. Atutem rolnictwa jest dobry stan środowiska naturalnego oraz pielęgnowana w wielu gospodarstwach tradycyjna kultura rolna. Na terenie brak jest przemysłu, prowadzona jest tylko mała działalność gospodarcza jak gastronomia, przemiał zbóż, rękodzieło ludowe, mieszalnia pasz, wydobywanie kruszywa, produkcja łódek i jachtów.

2. Położenie komunikacyjne

Przez Gminę Augustów przebiegają następujące ciągi komunikacyjne

- droga E 19 łącząca Białystok z Suwałkami w najbliższym czasie Via Baltica
- droga E 61 łącząca Suwałki z Warszawą / przez Łomżę /
- droga E 16 łącząca Augustów z Olsztynem

3. Potencjał demograficzny i rynek pracy

Według danych statystycznych stan ludności w roku 1999 wynosił 7218 osób.

Struktura ludności w rozbiciu na poszczególne sołectwa przedstawia się następująco :

Miejscowość	Razem	Wiek >18	Doro-śli	0-6	7-15	16-19	20-65	powyżej 65	K	M
Białobrzegi	359	116	243	32	72	19	174	62	174	185
Biernatki	159	60	99	17	37	10	68	27	75	84
Bór	121	39	82	14	23	6	63	15	55	66
Chomontowo	68	19	49	9	9	3	25	12	26	42
Czarnucha	94	24	70	5	18	2	46	23	33	32
Gabowe Grądy	131	36	95	13	17	10	67	24	66	65
Gliniski	106	31	75	10	19	12	48	22	45	61
Grabowo Kol.	152	39	113	19	16	10	70	37	64	88
Jabłońskie	274	88	186	33	44	20	133	44	141	133
Janówka	468	133	335	36	78	28	264	62	234	234
Jeziorki	312	100	212	33	60	16	138	65	158	154
Kolnica	528	163	365	63	85	27	250	103	264	265
Komaszówka	79	20	59	8	11	4	46	10	36	43
Mazurki	140	35	105	11	19	9	81	20	73	67
Mikołajówek	98	33	65	14	17	7	48	12	47	51
Netta I	343	100	243	33	54	24	175	56	157	186

Netta Folwark	185	64	121	25	35	9	89	27	86	99
Netta II	264	79	185	32	37	19	140	36	123	141
Osowy Grąd	198	56	142	24	24	14	96	40	92	106
Ponizie	216	54	162	19	26	20	115	36	107	109
Posielanie	71	20	51	6	10	8	40	7	36	35
Promiski	94	36	58	12	23	5	38	16	50	44
Pruska Mała	150	48	102	18	26	10	73	23	71	79
Pruska Wielka	275	70	205	28	37	19	151	40	130	145
Rutki Nowe	400	134	266	32	89	19	194	65	182	218
Rutki Stare	264	78	186	25	39	27	132	41	132	132
Rzepiski	99	23	76	11	10	5	59	14	48	51
Świderek	57	16	41	7	8	3	26	13	24	33
Topiłówka	398	107	291	52	44	26	206	70	182	216
Turówka	138	48	90	17	25	7	60	29	67	71
Uścianki	87	28	59	12	13	4	45	13	46	41
Żarnowo I	270	79	191	33	39	15	137	46	140	130
Żarnowo II	292	83	209	36	37	21	145	53	143	149
Żarnowo III	247	70	177	27	32	19	136	33	120	127
R A Z E M.	7218	2152	5066	776	1147	456	3628	1211	3476	3742

Pracujących wyłącznie poza rolnictwem było 375 osób, bezrobotnych zarejestrowanych 354 osoby, pobierających zasiłki dla bezrobotnych - 26 osób, biernych zawodowo - 752 osoby. Działalność gospodarczą prowadzą zarówno rolnicy jak i osoby utrzymujące się wyłącznie z prowadzonej przez siebie działalności .

4. Stan środowiska naturalnego .

Na terenie gminy przeważają lasy sosnowo –świerkowe . Pozostałą część zajmują olsy i lasy mieszane. Lasy są ostoją zwierzyzny: dzika, łosia, jelenia, sarny i ptactwa. W niektórych rejonach występuje dobrze zachowany starodrzew, są również stanowiska występowania roślin chronionych lub rzadko występujących w stanie naturalnym. Atrakcją gminy jest Kanał Augustowski ze śluzami w Netcie Folwark i Białobrzegach, a także jezioro Kolno, które wraz z przyległymi terenami stanowi unikalny rezerwat występowania łabędzia niemego .

Ogólna powierzchnia lasów - 8547 ha

w tym :

- w zarządzie LP -7681 ha
- w posiadaniu osób fizycznych - 853 ha
- inne - 13 ha

Grunty pod wodami ogółem wynoszą 391 ha i są grunty Skarbu Państwa .

5. Infrastruktura społeczna

a. Ochrona zdrowia

Na terenie Gminy działają trzy Ośrodki Zdrowia w Kolnicy, Janówce i Żarnowie. Zatrudnionych jest tam trzech lekarzy. Baza lokalowa dobra. Wszystkie placówki wymagają znacznego doposażenia w nowoczesny sprzęt i aparaturę medyczną. O zaspakajaniu potrzeb gminy w zakresie ochrony zdrowia decyduje głównie :

a . stan , rozmieszczenie i wyposażenie placówek służby zdrowia ,

b. zatrudniona kadra i personel pomocniczy ,

a. organizacja służby zdrowia na terenie gminy .

b. Pomoc społeczna .

Świadczenia pomocy społecznej prowadzone są przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej . Świadczenia z tego tytułu finansowane są przez budżet Wojewody oraz budżet gminny .

Wyszczególnienie	1995		1996		1997		1998	
Rodzaj świadczeń	liczba	kwota	liczba	Kwota	Liczba	Kwota	liczba	Kwota
Zadania zlecone								
Zasiłki stałe	44	93.001	47	119.641	41	126.969	13	32530
Renta socjalna							47	173462
Zasiłki okresowe	140	45.957	140	78.919	111	62.775	127	84444
Zasiłki kombatanckie	6	1.960	18	4.650	16	4.260	15	5400
Wydatki mieszkaniowe								
Zasiłki macierzyńskie	109	56.620	47	16.440	22	10.869	30	16324
Zasiłki rodzinne	112	2.552	19	4.850	11	3.420	7	3941
Zasiłki pielęgnacyjne	11	5.282	13	10.150	13	13.410	17	19359
Dod do zas. stałych	16	5.422	10	2.776				
Dożywianie dzieci			116	7.840	68+29	5.600	68	5397
Zadania własne								
Zasiłki jednorazowe	222	42.703	203	40.853	220	43.960	166	39802
Usługi opiekuńcze	9	9.317	10	19.796	9	29.230	9	19679

c. Edukacja i wychowanie

W naszej gminie brak jest placówek przedszkolnych. Dla dzieci 6-letnich zorganizowanych było 9 oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych. Uczęszczało do nich 111 dzieci.

Nazwa Szkoły	Liczba zatrudnionych nauczycieli	Liczba zatrudnionej obsługi	Liczba uczących się dzieci
SP w Białobrzegach	11	1,5	114
SP w Biernatkach	7	1	62
SP w Gabowych Grądach	8	1	70
SP w Jabłońskich	8	1	86
SP w Janówce	11	2	137
SP w Kolnicy	10	1,5	117
SP w Netcie	11	1,5	115
SP w Rutkach	10	2	126
SP w Żarnowie	10	1,5	100
Razem	86	14	927

Wykształcenie nauczycieli:

- wyższe magisterskie z przygotowaniem pedagogicznym - 60
- wyższe zawodowe - 10
- Studium Nauczycielskie - 88
- średnie / Liceum Pedagogiczne i Ogólnokształcące / - 8

Baza lokalowa jest dość dobra, 6 szkół posiada ogrzewanie olejowe, w 3 następnych planowana jest zmiana systemu ogrzewania .

Założono dwa gimnazja: w Białobrzegach i w Janówce.

Obecnie szkoły utrzymywane są głównie z subwencji szkolnej, jednakże środki te nie są wystarczające, dlatego też Gmina dofinansowuje oświatę kosztem własnych inwestycji. Wydatki na utrzymanie szkół przekraczają 50 % wydatków budżetowych .

d. Kultura i wypoczynek

Zadania w tym zakresie realizowane są przez Gminny Ośrodek Kultury i Gminną Bibliotekę Publiczną. Przed rokiem 1990 GOK nie posiadał własnej siedziby, mieścił się w Urzędzie Gminy. GBP wynajmowała lokal prywatny w Białobrzegach. Świetlice i filie biblioteczne znajdowały się w lokalach prywatnych, tylko Świetlica wiejska w Turówce posiadała własny budynek administrowany przez Gminę. W latach 1990-1994 oddano do użytku budynek Świetlicy wiejskiej i filii bibliotecznej w Borze / 1990 /, oddano do użytku budynek GOK i GBP w Żarnowie oraz zaadaptowano strych w szkole w Janówce na filie publiczno-szkolną .

W roku 1993 nastąpiła likwidacja świetlic wiejskich i dwóch filii bibliotecznych znajdujących się w lokalach prywatnych. Aktualnie czynne są dwie świetlice wiejskie w Borze i Netcie Folwark, w których także znajdują się filie biblioteczne .

e. Turystyka

Rozwojowi gospodarczemu towarzyszyć będzie większe zainteresowanie rekreacją i turystyką.

Z ciekawszych obiektów na uwagę zasługują drewniana kapliczka z XIX -wiecznym krzyżem w Żarnowie, molenna staroobrzędowców w Gabowych Gradach. Z zabytków przyrody: lipy w Netcie Folwark "Aleja lip", ponad 200 letnia sosna w Białobrzegach – pomnik przyrody. We wsi Promiski rośnie okazały dąb o obwodzie 6,45m.

Przez teren gminy przechodzą 2 znaczone szlaki piesze: żółty - z Augustowa przez Białobrzegi, Nettę do Bargłowa, a dalej do Elku; zielony: - Augustów - Białobrzegi - Gabowe Grądy - Komaszówka - Huta do Jastrzębnej .

Działalność gospodarczą w zakresie turystyki prowadzi Stary Młyn w Białobrzegach.

Funkcja turystyczno-rekreacyjna gminy rozwija się głównie w formie turystyki pieszej, wodnej, motorowej oraz wypoczynku pobytowego w kwaterach prywatnych, na campingach i biwakach. Wielkość bazy noclegowej na obszarze gminy wynosi ok. 950 miejsc, w tym ok. 150 w kwaterach prywatnych.

6. Infrastruktura techniczna

a. Drogownictwo .

Na terenie Gminy znajduje się :

dróg krajowych	- 26 km
dróg wojewódzkich	- 7,5 km
dróg powiatowych	- 75,2 km
dróg gminnych	- 113 km
dróg wewnętrznych	- ok. 250 km

Nakłady inwestycyjne na drogi przedstawione zostały w tabeli:

Lata	Wpływy z podatku od śr transp	Nakłady na utwardzanie/dróg asfalt/	Nakłady na drogi wojewódzkie /żużłowanie i żwirowanie/	Nakłady na drogi gminne /żużłowanie i żwirowanie/	Inne wydatki na drogi /równiarka, odśnieżanie, itp. /	Uzyskane dofinansowanie z innych źródeł	Ogólne wydatki na drogi z budżetu gminy
1993	67207	58974	8366	84283	23986	20000	155608
1994	93056	88973	55087	82193	45011	40000	231254
1995	127717	208000	21312	57999	22962	10800	202273
1996	171201	373637	-	148837	36145	69450	489169
1997	169659	582661	20334	118808	31436	299990	454239
1998*	196723	379825	21750	57750	108666	-	567991

* wraz z subwencją otrzymaną z Ministerstwa Finansów

b. Wodociągowanie

Według stanu na 31 grudnia 1989 roku w gminie było 54,2 km sieci wodociągowej, 23,2 km przyłączy i 524 przyłączy domowych. W latach 1990-1998 nastąpił trzykrotny wzrost długości sieci i dwukrotny wzrost przyłączy. Wszystkie zwodociągowane wsie zaopatrywane są w wodę z ujęć głębinowych. Ogólnie woda jest dobrej jakości.

Lata	Wartość inwestycji	Wkład rolników	Dotacje UW	Dotacje AmiRR	Wydatki z budżetu Gminy	Koszt 1 przyłącza	Inne dotacje
1990*	574,767	274,835	122,000	50,000	147,932	28,738	
1991*	1,811,602	677,777	400,000		541,460	44,185	193,365
1992*	1,020,092	358,899	230,000	110,000	257,721	17,290	63,532
93*	1,821,627	444,760	750,000		631,722	30,875	4,268
1994*	9,662,612	2,143,903	1,308,000	996,000	4,896,358	52,514	66,000
1995	811,857	135,407	110,000	256,763	308,687		
1996	190,744	58,843	60,000		71,901	9,926	
1997	574,010		90,000		484,010		
1998	227,715	98,700	40,000	56,928	32,087	17,057	

* w starych złotych .

Stan zwodociągowania poszczególnych wsi przedstawia się następująco :

Lp	Miejscowość	Długość sieci	Długość Przyłączy	Ilość gosp/ nieruchomości	Ilość przyłączy	Rok realizacji	Nazwa hydroforni
1	Białobrzegi	4700	1830	76	56	1992	Augustów
2	Biernatki	5930	2710	35	26	71/91	Grabowo
3	Bór	1408	639	34	19	1999	Netta
4	Chomontowo	2510	290	14	7	1993	Pruska Mała
5	Czarnucha	7234	255	26	10	1996	Augustów
6	Gabowe Grądy	4100	594	28	18	1999	Netta
7	Gliniski	3732	1070	32	20	1998	Netta
8	Grabowo Kolonie	3847	1498	35	24	1994	Rutki
9	Grabowo Wieś	5306	1650	16	14	1971	Grabowo
10	Jabłońskie	6000	1600	66	46	1993	Pruska
11	Janówka	4509	1388	96	91	1974	Janówka
12	Jeziorki	7850	1957	76	48	1993	Rutki
13	Kolnica	6281	3096	79	46	1996	Augustów
14	Komaszówka						
15	Mazurki	9040	760	31	24	1991	Pruska
16	Mikołajówek	1690	1500	21	20	1982	Pruska
17	Netta Folwark	8160	1429	45	32	1967	Netta
18	Netta I	7247	3675	76	71	1967	Netta
19	Netta II	5846	2284	53	40	1967	Netta
20	Osowy Grąd	10171	2209	42	27	1967	Augustów
21	Ponizie	3707	1538	50	24	1996	Augustów
22	Posielanie	2207	583	14	14	1982	Pruska
23	Promiski	2973	1359	22	12	1999	Netta
24	Pruska Mała	3789	1781	30	28	1982	Pruska
25	Pruska Wielka	7678	4943	59	53	1982	Pruska
26	Rutki Nowe	5674	526	80	36	1973	Rutki
27	Rutki Stare	5782	618	58	36	1973	Rutki
28	Rzepiski						
29	Świderek	1600	174	16	5	1998	Netta
30	Topiłówka	10028	5142	82	80	1982	Pruska
31	Turówka	8504	956	31	17	1994	Pruska-Rutki
32	Uścianki	3005	265	18	16	1967	Netta
33	Żarnowo I	9300	3469	55	46	1994	Pruska-Netta
34	Żarnowo II	8700	2317	55	52	1994	Pruska
35	Żarnowo III	9338	4741	44	42	1994	Pruska

c. Kanalizacja i gospodarka odpadami .

Na terenie Gminy w roku 1997 wybudowano pierwsze 24 przydomowe oczyszczalnie ścieków w Mazurkach . Gospodarka odpadami nie została dotychczas uregulowana , rozmieszczono jedynie 9 kontenerów w miejscowościach o szczególnym zagrożeniu . Kontenery systematycznie są opróżniane przez przedsiębiorstwo transportowe.

d. Telekomunikacja

W roku 1997 zakończono telefonizację całej gminy. W roku 1998 kontynuowano telefonizację wsi: Jabłońskie, Topiłówka, Janówka .

Wyszczególnienie	1990	1991	1993	1996	1997	1998
Liczba abonentów	129	173	388	619	821	1100
Liczba telefonów na 100 gospodarstw	9,6	13,5	31,2	50,7	67,7	90,7
Liczba na 100 mieszkańców	1,6	2,3	5,3	8,5	11,4	15,3
Intensywność wzrostu	-	44	215	231	202	

Nakłady inwestycyjne przedstawiają się następująco :

Nazwa SKT	Liczba nowych telefonów	Koszt zadania	Wkład rolników	Dotacja budżetu Gminy	Inne dotacje	Nakłady TPSA	Koszt jednostkowy
Biernatki	49	224.800	24.500	0	52.500	147.800	4.588
Mazurki							
Janówka	133	275.000	93.100	15.800	0	166.100	2.068
Netta	83	147.600	103.750	18.000	0	25.850	1.778

Rutki Stare	225	736.300	281.250	50.000	10.000	395.050	3.272
Kolnica	202	650.300	252.500	146.000	45.000	206.800	3.219

Obecny stan telefonizowania poszczególnych sołectw przedstawia poniższa tabela:

L.p.	Miejscowość	Ilość gosp/ nieruchomości	Liczba abonamentów tel.	Liczba abonam. przed 1990	Nazwa centrali	Rok realizacji inwestycji
1	Białobrzegi	76	66	c.48	Kolnica	1997
2	Biernatki	35	20		Janówka	1991
3	Bór	19	8		Kolnica	1997
32	Chomontowo	14	11		Janówka	1993
4	Czarnucha	26	16		Kolnica	1997
5	Gabowe Grądy	24	10		Kolnica	1997
8	Gliniski	22	22		Kolnica	1997
6	Grabowo Kolonie	35	19		Janówka	1996
7	Grabowo Wieś	16	12		Janówka	1996
9	Jabłońskie	66	28		Janówka	1993
10	Janówka	96	53	c. 35	Janówka	1993
15	Jeziorki	76	34		Rutki	1996
11	Kolnica	79	65		Kolnica	1997
12	Komaszówka	14	18		Kolnica	1997
13	Mazurki	31	7		Janówka	1991
14	Mikołajówek	21	20		Janówka	1993
18	Netta Folwark	45	26		Augustów	1993
16	Netta I	76	32		Augustów	1993
17	Netta II	53	33	c. 18	Augustów	1993
19	Osowy Grąd	42	28		Kolnica	1997
21	Ponizie	50	25		Kolnica	1997
20	Posielanie	14	1		Janówka	1993
24	Promiski	16	19		Kolnica	1997
22	Pruska Mała	30	12		Janówka	1993
23	Pruska Wielka	59	25		Janówka	1993
25	Rutki Nowe	80	43	c. 21	Rutki	1996
26	Rutki Stare	58	39		Rutki	1996
27	Rzepiski	19	5		Kolnica	1997
28	Świderek	12	6		Kolnica	1997
30	Topiłówka	82	12		Janówka	1993
31	Turówka	31	20		Rutki	1996
29	Uścianki	18	9		Augustów	1993
33	Żarnowo I	55	27		Rutki	1996
34	Żarnowo II	55	46		Rutki	1996
35	Żarnowo III	44	31	122	Rutki	1996

e. Infrastruktura komunalna

Ustawa o samorządzie terytorialnym z 1990 roku dała możliwość z mocy ustawy nabycia przez Gminę nieodpłatnie na własność nieruchomości, będących własnością Skarbu Państwa.

W latach 1991-94 skomunalizowano ogółem 43,8 ha / w tym grunty rolne i zabudowane/ oraz nabyto 2 lokale na siedzibę Urzędu Gminy o pow. użytkowej 233.25 mkw. W latach 1994-97 z mocy prawa skomunalizowano nieruchomości szkolne o łącznej powierzchni 45,4 ha.

Stan mienia komunalnego na dzień 31.12.1998r wynosi 72,80 ha.

Na dzień dzisiejszy skomunalizowane zostały 4 remizy Ochotniczych Straży Pożarnych. Są to garaż OSP Kolnica, garaż z magazynkiem paliw w Rutkach Starych, garaż i remiza w Prusce Wielkiej, garaż i remiza w Jabłońskich. OSP Netta wydierżawia pomieszczenia na garaż dla samochodu pożarniczego ŻUK -A 15 w budynku byłego biura SKR. OSP Topiłówka posiada garaż na samochód STAR 224 i remizę wybudowaną z funduszy strażaków i mieszkańców wsi.

7. Rolnictwo

Gmina Augustów jest gminą typowo rolniczą. W roku 1998 było 1213 indywidualnych gospodarstw rolnych. Liczba gospodarstw

małych z roku na rok systematycznie spada. Struktura wielkości gospodarstw przedstawia się następująco :

Wyszczególnienie Powierzchni gosp	Jedn	przed 1990	1994	1997	Prognoza 2010
Do 2 ha	szt.	60	47	27	15
Od 2 do 5 ha	szt.	130	185	98	50
Od 5 do 10 ha	szt.	390	419	274	100
Powyżej 10 ha	szt.	880			
Od 10 do 20 ha	szt.		438	578	100
Od 20 do 30 ha	szt.		405	184	300
Od 30 do 50 ha	szt.			42	200
Powyżej 50 ha	szt.			10	100
Ogółem	szt.	1460	1454	1213	865

Zauważa się wzrost gospodarstw 20-30 hektarowych, a także przekraczających 50 ha. W związku z rozwijającym się przemysłem zbożowo-młynarskim następuje powolny wzrost uprawy zbóż, a szczególnie pszenic wysokoglutenowych. Spada uprawa roślin strączkowych gruboziarnistych, głównie bobiku i łubinu. Spadek uprawy kukurydzy spowodowany jest brakiem odpowiedniego sprzętu do zbioru.

Pozytywnym symptomem, jaki zarysował się w ostatnich latach jest zmniejszenie się tempa spadku pogłowia bydła, zwłaszcza krów. W związku ze stałym wzrostem cen mleka i młodego bydła rzeźnego sukcesywnie wzrasta zainteresowanie rolników jednym i drugim kierunkiem produkcji. Utrzymuje się duże zainteresowanie poprawą jakości mleka. Na dzień 15.12.1997r. mleko odbierane jest bezpośrednio od 64 rolników tylko do SM Augustów. Wielu sprzedaje swoje mleko do SM Grajewo. Wzrasta zainteresowanie inseminacją krów. Udział krów będących pod oceną użytkowości mlecznej jest mały, ale ma stałą tendencję wzrostową. Systematyczny wzrost chowu występuje przede wszystkim w gospodarstwach posiadających powyżej 15 ha UR. Przewiduje się, że tendencja ta utrzyma się w latach następnych. W roku 1997 nastąpiło też zahamowanie głębokiego regresu w chowie trzody chlewnej. Oplacalność produkcji wieprzowiny spowodowała, że rolnicy remontowali swoje stada. Jednak w 1998 roku cena mięsa wieprzowego gwałtownie spadła, co odbiło się ogólnym niezadowoleniem. Poza tym od b.r. nie ma dotacji do knurów hodowlanych, co również w przyszłości będzie miało ujemne skutki. Zła polityka rolna, a w konsekwencji nieopłacalność chowu owiec sprawiła, że pogłowia zmniejszyły się o 786%. Na terenie gminy występuje tylko jedno gospodarstwo owczarskie, które posiada 75 sztuk matek. Wśród rolników posiadających gospodarstwa powyżej 10 ha wzrosło zainteresowanie zakupem ziemi. Popyt na ziemię jest większy od podaży, co związane jest z uruchomieniem preferencyjnej linii kredytowej na zakup ziemi.

Względna czystość środowiska to szansa dla części gospodarstw rolnych na poprawę swojej sytuacji ekonomicznej poprzez rozwój agroturystyki i produkcję zdrowej żywności metodami ekologicznymi. Agroturystyka nie wymaga od rolników zbyt wielu nakładów. Zazwyczaj należy podwyższyć tylko standard urządzeń sanitarnych, przygotować kwaterę i zorganizować reklamę. W tej chwili wczasy "pod gruszą" oferuje 7 rolników.

Główną cechą gospodarstw ekologicznych jest prowadzenie produkcji rolniczej bez nawozów mineralnych i chemicznych środków ochrony roślin. Poziom produkcji prowadzonej metodami ekologicznymi jest niższy od uzyskiwanego metodami konwencjonalnymi. Jednak zwiększający się popyt i wyższe ceny na produkty ekologiczne kompensują ilościową obniżkę produkcji. Gospodarstwa małe należy dostosować do istniejącej własnej bazy paszowej. Występuje konieczność wykorzystania przez zwierzęta pasz pochodzących z łąk i pastwisk. W tych gospodarstwach może być prowadzony chów owiec i kóz. Mimo spadku pogłowia owiec należałoby rozwijać tę gałąź produkcji zwierzęcej, ukierunkowując ją bardziej na produkcję młodej baraniny. Natomiast ze względu na wzrost zainteresowania i cenność mleka może być rozpowszechniony chów kóz.

Na gruntach ornych nadal dominować będzie uprawa zbóż w znacznej części na paszę.

W małych i średnich gospodarstwach rolnych przy nadmiarze siły roboczej można proponować podjęcie produkcji ziół i uprawę pracochłonnych roślin, np. tytoniu. Gleby najgorszej jakości, o małej przydatności rolniczej / odługujące - 285 ha / należy w miarę możliwości sukcesywnie zalesiać i przeznaczać pod usługi.

Powierzchnia użytków rolnych	Jedn. miary	Przed 1990	1994	1997	plan do 2004
- grunty orne	ha	9.735	9.562	9.526	9.830
- łąki trwałe	ha	4.496	4.415	4.321	4.100
- pastwiska	ha	1.440	1.422	1.132	1.000
- lasy	ha	933	844	986	1.100
- pozostałe	ha	886	988	1.080	800
R A Z E M.	ha	15.596	15.266	15.062	15.100

Produkcja rolnicza ma charakter wielokierunkowy, mało wyspecjalizowany, zaś produkcja roślinna jest ukierunkowana na potrzeby produkcji zwierzęcej. Dominuje uprawa roślin mało pracochłonnych, głównie zbóż.

Struktura zasiewów

Powierzchnia zasiewów	Jedn. Miary	przed 1990	1994	1997	plan do 2004
- zboża	Ha	5.770	6.030	6.513	7.000
- ziemniaki	ha	1.171	1.600	872	950
- rośliny przemysłowe	Ha	320	246	217	200
z tego: - len	Ha	5	40	-	-
- buraki cukr.	Ha	10	6	54	70
- tytoń	Ha	305	200	163	350
- pozostałe	ha	2.665	2.043	1.724	1.550
Pogłowie zwierząt	Jedn. Miary	przed 1990	1994	1997	plan do 2004
- bydło ogółem	szt.	10.984	10.528	11.682	12.500
W tym krowy	szt.	5.027	5.100	5.333	6.200
- trzoda chlewna	szt.	14.480	12.650	12.244	12.800
W tym lochy	szt.	1.380	1.333	895	1.000
- owce	szt.	3.255	727	414	500
Skup mleka	tys.l	11.180	11.247	11.900	12.500
Unasienianie krów	szt.	1.600	2.359	2.900	4.300

Potrzeby melioracyjne na terenie gminy są duże, obszar gruntów wymagający melioracji wynosi około 2000 ha .

Lp	Obiekt / teren wsi /	Stan na rok1990	Wykonanie lata 1990-94	wykonanie lata 1994-97	wykonanie 1998	Stan na 01.01.1999
1	Czerkiesy / Rutki Nowe /	107				107
2	Trokiele / Rutki Stare , Biernatki, Jezioroki , Turówka /	191				
3	Kolnica-Osowy Grąd / Kolnica, Osowy Grąd, Czarnucha, Ponizie /	755				614
4	Augustów II / Białobrzegi , Żarnowo I /	383				383
5	Netta / Netta I , Netta II , Netta Folwark , Uścianki /	1273				1273
6	Kamienny Bród / Grabowo /	55				
7	Chomontowo / Chomontowo , Pruska Mała /	175				175
8	Pruska – Grabowo I / Pruska Wielka , Biernatki /	298				298
9	Pruska – Grabowo II / Pruska Wielka, Posielanie , Grabowo Wieś /	491				491
10	Pruska – Grabowo III / Grabowo Kolonie , Pruska Mała /			169		169
11	Janówka /Janówka , Jabłońskie, Mikołajówek /	466	384	2		852
12	Janówka – Mazurki / Mazurki /		276			276
13	Topiłówka / Topiłówka /			34	62	96
14	Rutki – Żarnowo IA / Żarnowo I ,Żarnowo II/	554				554
15	Rutki – Żarnowo IB / Żarnowo I ,Żarnowo II/	319				319
16	Rutki – Żarnowo IC / Żarnowo III , Jezioroki , Uścianki /	634				634
17	Rutki – Żarnowo IIA / Jezioroki Turówka /	478	164			642
18	Rutki – Żarnowo III A / Turówka , Biernatki/		546			546
19	Rutki – Żarnowo III B / Turówka , Rutki Stare , Rutki Nowe /		186	423		609
20	Sosnowo – Cisów / Promiski /			94		94
21	Świderek – Bór / Gabowe Grądy , Świderek, Gliniski /	227	337			564
22	Czarnucha / Osowy Grąd , Ponizie /			300	74	374
	Razem	6406	1893	1018		9070

Wykaz najpilniejszych zadań z zakresu melioracji użytków rolnych na terenie gminy oczekujących na realizację :

Lp	Obiekt	Teren wsi	Pow. Wymagająca melioracji	Uwagi
1.	Topiłówka – Jabłońskie	Topiłówka , Jabłońskie	400 ha	Obiekt w trakcie realizacji od 1997 roku
2.	Czarnucha	Ponizie, Czarnucha, Kolnica	1000 ha	Obiekt w trakcie realizacji od 1995 roku
3.	Pruska –Grabowo III	Pruska Mała , Posielanie Mikołajówek	300 ha	Prace przerwano w 1997 roku .
4.	Rutki Nowe	Rutki Nowe	300 ha	Zadanie nowe .

8 . Pozarolnicza działalność gospodarcza

Poza rolnictwem indywidualnym, duża część aktywnych zawodowo mieszkańców pracuje w pobliskim Augustowie oraz prowadzi działalność gospodarczą na własny rachunek .

Dużą grupę ludności stanowią bezrobotni ok. 10 % ludności .

Do 1990 roku zarejestrowanych było 37 podmiotów gospodarczych w różnych branżach usługowych, z których najliczniejszą grupę stanowiły usługi murarstwa, betoniarstwa, stolarstwa, usług elektrycznych.

Natomiast w okresie od 1990-1994 roku w ewidencji działalności gospodarczej zarejestrowano 168 podmiotów gospodarczych szczególnie w branżach handlu obwoźnego 34, sklepów stałych spożywczo-przemysłowych 17, usług transportowych 28, gastronomii 11, mechaniki pojazdowej 9, usług tartacznych 3, prac leśnych 7, usług weterynaryjnych 3, murarstwa i betoniarstwa 14 oraz wiele innych wpisów w pojedynczych branżach.

Wzrost wpisów w ewidencji handlu obwoźnego i stałego był wynikiem modnego kierunku, który charakteryzował się powstawaniem hurtowni z dużą podażą towarów, co umożliwiało szybkie dokonywanie zakupu towarów i jego odsprzedaż. Lukę w usługach transportowych również wykorzystano, rejestrując usługi działalności gospodarczej własnymi samochodami.

Powstanie nowych sklepów spożywczo-przemysłowych w różnych wsiach zapewniło lepszą obsługę klientów, a szczególnie tam, gdzie wcześniej nie było placówek handlowych. Powstały również 4 nowe placówki gastronomiczne: Zajazd Żarnówka,

Bar w Białobrzegach, Mała gastronomia w

Mazurkach, Mała gastronomia w Topiłowie.

Jednocześnie w tym okresie zlikwidowano wiele innych

usług, tj. 67 wpisów . Do likwidacji zmuszone były te podmioty, które nie były przygotowane do sezonowości swoich usług, konkurencji oraz opłat dotyczących składek ZUS, podatków skarbowych, od nieruchomości, vat.

W latach 1994-1998 nadal największą popularnością w ewidencji były wpisy w zakresie handlu obwoźnego i stałego transportu usługowego, przetwórstwa i produkcji, gastronomii.

W tym okresie powstały następujące zakłady: "Młynex" w Mazurkach, "BALT-YACHT" w Żarnowie, Rękodzieło Ludowe w Żarnowie, Mieszalnia Pasz w Netta II, Usługowe Przecieranie Drewna w Żarnowie I, Usługi Rozrywkowe Kaskada w Mazurkach. Powstające zakłady zatrudniają już pracowników w ilości od 10 do 60 osób. W 1998 roku zostały zlikwidowane pracownice brygady leśne, którymi zarządzały Nadleśnictwa. Z nich powstało 11 2-3 osobowych spółek świadczących usługi leśne. Rolnikom prowadzącym jednocześnie gospodarstwa rolne i działalność gospodarczą, od 1 stycznia 1997r. umożliwiono pozostanie przy ubezpieczeniu w KRUS, co obniżyło znacznie składkę ubezpieczenia.

Analiza uwarunkowań zewnętrznego rozwoju gminy .

1. Ogólna charakterystyka					
Szanse	Ocena	Trend	Zagrożenia	Ocena	trend
1. Walory Kanału Augustowskiego	5				
2. Położenie na międzynarodowym szlaku drogowym	4				

2. Położenie komunikacyjne					
Szanse	Ocena	Trend	Zagrożenia i słabe strony	Ocena	trend
1. Bliskie położenie wokół miasta uzdrowskiego – Augustów	5	→	1. Niski standard dróg	5	↓
2. Planowany przebieg Via Baltica	4				

3. Potencjał demograficzny					
Szanse	Ocena	Trend	Zagrożenia	Ocena	Trend
1. Duże zasoby ludności w wieku produkcyjnym	5	→	1. Nieskuteczne formy przeciwdziałaniu bezrobociu	4	→
2. Możliwość osadnictwa z dużych aglomeracji miejskich	2				

4. Środowisko przyrodnicze					
Szanse	Ocena	Trend	Zagrożenia	Ocena	Trend
1. Gmina o jednym z najniższych zanieczyszczeń w kraju	5	→	1. Degradacja środowiska naturalnego .	3	→
2. Występowanie złóż borowiny .	5	→	2. Małą odporność lasów na choroby i szkodniki .	4	→
3. Większe możliwości rozwoju turystyki .	5		3. Brak dobrych połączeń drogowych z dużymi aglomeracjami,	4	↓
4. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	5		4. Powolny proces budowy kanalizacji i przydomowych oczyszczalni .	3	↓

Analiza uwarunkowań wewnętrznego rozwoju gminy

1. Infrastruktura społeczna					
Szanse	Ocena	Trend	Zagrożenia	Ocena	Trend
1. Dobrze rozwinięta sieć placówek oświatowych	5	→	1. Zubożenie społeczeństwa szczególnie rolników .	4	↑
2. Różnorodność religijna	3	→	2. Niedostateczne nakłady finansowe na ochronę zdrowia , sport i turystykę .	4	↑
3. Walory środowiska przyrodniczego i krajobrazowego	5	→	3. Niedostateczne wyposażenie szkół w obiekty sportowe i urządzenia sportowo-rekreacyjne.	3	↑
4. Dobra baza Gminnego Ośrodka Kultury i Gminnych Bibliotek Publicznych	5	→	4. Brak infrastruktury turystycznej .	4	↑
			5. Brak środków na promocję gminy.	4	↑

2. Infrastruktura techniczna					
Szanse	Ocena	Trend	Zagrożenia	Ocena	Trend
1. Dobrze rozwinięty układ sieci dróg	4	→	1. Zły stan techniczny dróg	4	↓
2. Wystarczająco rozwinięta sieć wodociągowa z możliwością dalszej rozbudowy.	5	→	2. Brak nakładów na reelektryfikację wsi	5	→
3. Dobrze rozwinięta sieć telekomunikacyjna .	5	→	3. Brak selektywnej zbiórki odpadów.	5	↑
			4. Zabudowa kolonijna	5	→
			5. Brak środków finansowych na szybką rozbudowę infrastruktury technicznej w szczególności dróg .	4	→

3. Rolnictwo					
Szanse	Ocena	Trend	Zagrożenia	Ocena	Trend
1. Duży udział trwałych użytków zielonych szansą rozwoju hodowli bydła .	4	↑	1. Spadek opłacalności produkcji rolnej.	5	↑
2. Możliwość rozwoju rolnictwa ekologicznego .	3	↑	2. Brak przemysłu przetwórczego produktów rolnych	5	↑
3. Brak zanieczyszczeń gleb .	4	↑	3. Niesprzyjające warunki klimatyczne	3	→
4. Rozwój agroturystyki	4	↑	4. Małe zaangażowanie rolników we wspólne wykorzystywanie sprzętu..	3	→
5. Dostosowanie kierunku i skali produkcji do grup obszarowych gospodarstw.	3	↑	5. Niskie wyposażenie w sieć kanalizacyjną i oczyszczanie ścieków i braku rozwoju tej dziedziny .	5	↑
7. Współdziałanie rolników w budowę infrastruktury wiejskiej .	4	↑			

4. Pozarolnicza działalność gospodarcza					
Szanse	ocena	Trend	Zagrożenia	Ocena	Trend
1. Wzrastająca liczba podmiotów gospodarczych sektora prywatnego	4	→	1. Niedostateczny system wspierania przedsiębiorczości	4	→
2. Odpowiedni potencjał siły roboczej.	5	→	2. Brak większego zainteresowania kapitału lokowaniem inwestycji .	5	→
			3. Brak wyznaczonych terenów dla rozwoju przedsiębiorczości .	4	↓

Siła oddziaływania zagrożenia lub szansy:

1 – bardzo mała, 2 – mała, 3 – przeciętna, 4 – duża, 5 – bardzo duża

Trend: wzrost ↑, stabilizacja →, regres ↓.

ANALIZA MOŻLIWOŚCI ROZWOJU

Dochody własne wynoszą ok. 30 % całego budżetu. W dochodach tych największe źródło to podatek od nieruchomości od osób prawnych i fizycznych oraz podatek rolny . Dużym źródłem dochodów jest subwencja oświatowa , która wynosi 38 % , przeznaczona w całości na zadania oświatowe . Część zadań wykonywanych na terenie gminy finansowanych jest poza budżetem , są to: melioracje, remonty dróg krajowych i wojewódzkich , ochrona zdrowia .

Dochody budżetowe według źródeł pochodzenia przedstawia poniższa tabela .

Wyszczególnienie	1995	% udział	1996	% udział	1997	% udział	1998	% udział
Dochody własne	1229487	52%	1554751	32%	1624392	29%	1835413	28%
Udziały w pod budż	471944	20%	540568	11%	579304	10%	601176	9%
Dotacje celowe	329481	14%	647444	13%	507052	9%	933789	14%
Subwencja ogólna	312976	13%	331339	7%	495821	9%	3068927	46%

Środki pozabudż				65270	1%		
Dotacje z tytułu ulg				197971	4%		
Subwencja drogowa						178094	3%
Subwencja oświatowa		1831144	37%	2167517	38%		
Dochody ogółem	2343888		4905246	5637327		6617399	

Dochody według działów

Dział	Nazwa działu	1995	% udział	1996	% udział	1997	% udział	1998	% udział
40	Rolnictwo	346157	15,4%	239099	4,9%	123756	2,2%	316053	5%
45	Leśnictwo	1618	0,1%			4812	0,1%	4147	
59	Łączność	8000	0,4%	120204	2,5%	172300	3,1%	171500	3%
70	Gospodarka Komunalna					98220	1,7%		
74	Gospodarka Mieszk.	56595	2,5%	228609	4,7%	58716	1,0%	114333	2%
79	Szkolnictwo			31143	0,6%	10342	0,2%	240137	4%
83	Kultura i sztuka	2000	0,1%	5000	0,1%	7000	0,1%	9000	
86	Opieka społeczna	275927	12,3%	304147	6,2%	331704	5,9%	420078	6%
89	Różna działalność			8846	0,2%				
90	Doch od osób prawnych	1228766	54,8%	1497896	30,5%	1683094	29,9%	1752654	26%
91	Administracja	56428	2,5%	60751	1,2%	111338	2,0%	125940	2%
94	Finanse	54008	2,4%	112994	2,3%	157785	2,8%	128478	2%
97	Różne rozliczenia	211920	9,4%	2286722	46,6%	2859938	50,7%	3401341	50%
99	Urzędy naczelne			9835	0,2%	18322	0,3%	10166	
0	Nadwyżka								
Ogółem		2243888		4905246		5637327		6696827	

W wydatkach budżetu gminy dominuje oświata – ok. 50 % , przy czym nie są to wszystkie środki finansowe przeznaczone na zadania oświatowe. Około 10 % rocznych wydatków przeznacza się na rolnictwo / wodociągowanie / , ok. 8 % budżetu wydatkuje się na remonty i modernizację dróg. Niewiele ponad 3 % zajmowały wydatki związane z telefonizacją, jednakże środki te pochodzą w większości z wpłat Społecznych Komitetów, udział środków gminy jest nieduży .

Wydatki według działów przedstawia tabela :

Dział	Nazwa działu	1995	% udział	1996	% udział	1997	% udział	1998	% udział
40	Rolnictwo	550192	27,49%	438269	9,14%	600118	10,24%	439659	6,46%
50	Transport	202262	10,11%	400094	8,35%	454239	7,75%	567991	8,340%
59	Łączność	58000	2,90%	150204	3,13%	201680	3,44%	171500	2,52%
70	Gospodarka komunalna	19978	1,00%	54493	1,14%	308513	5,27%	47312	0,69%
74	Gospodarka Mieszkaniowa	16364	0,82%	113392	2,37%	52058	0,89%	46153	0,68%
79	Oświata	206314	10,31%	2350547	49,05%	2731408	46,62%	3773798	55,41%
81	Szkol. wyższe	2000	0,10%					0	0,00%
83	Kultura i sztuka	184056	9,20%	246572	5,14%	343600	5,86%	374000	5,49%
85	Opieka zdrowotna	8943	0,45%	45559	0,95%	18291	0,31%	44177	0,65%
86	Opieka społeczna	318944	15,94%	366020	7,64%	399019	6,81%	493228	7,24%
87	Kultura fizyczna	2907	0,15%	3976	0,08%	3947	0,07%	3822	0,06%
89	Różna działalność	400	0,02%	8570	0,18%	11714	0,20%	4550	0,07%
91	Administracja	429169	21,44%	603231	12,59%	715384	12,21%	827031	12,14%
93	Bezpieczeństwo publiczne	500	0,02%	2150	0,04%			2000	0,03%
94	Finanse					998	0,02%	5299	0,08%
97	Różne rozliczenia	1413	0,07%						0,00%
99	Naczelne urzędy			9535	0,20%	18322	0,31%	10166	0,15%
Ogółem		2001442		4792612		5859291		6810686	

W strategii rozwoju liczyć się będą przede wszystkim środki finansowe, które gmina może korzystnie zainwestować w rozwój gospodarczy.

Dotacje na zadania inwestycyjne wynoszą ok. 3 % budżetu. Są to najczęściej dotacje celowe, które muszą być wydatkowane na określone zadania. W roku 1997 uwzględniono dotację w wysokości 299.999 zł w dziale transport, dotacja ta wydatkowana była

przez DODP w Białymstoku i nie wchodziła do budżetu Gminy. Gmina może rocznie przeznaczyć około 20 % budżetu na remonty i inwestycje . Dlatego też, warunkami podejmowanych decyzji powinny być możliwości uzyskania dotacji celowych oraz możliwości finansowe mieszkańców. Ponadto należy szukać możliwości uzyskania większych dotacji celowych, gdyż ilość środków finansowych otrzymywanych z zewnątrz jest obecnie za niski, aby można było rozpocząć realizację zgłoszonych wniosków przez samorządy.

Ważniejsze inwestycje realizowane przez Gminę w latach 1996/97/98 przedstawiają tabele:

1996

Wyszczególnienie	Koszt	%udź w budżecie	UG	%udź w budżecie	Rolnicy	%udź w budżecie	Dotacje	%udź w budżecie
Rolnictwo	190948	3,98%	71900	1,50%	58843	1,23%	60000	1,25%
Transport	186641	3,89%	186641	3,89%	0,00%			
Łączność	736968	15,38%	30200	0,63%	293750	6,13%	45000	0,94%
Oświata	55000	1,15%	55000	1,15%				
	1169557	24,40%	343741	7,17%	352593	7,36%	105000	2,19%

1997

Wyszczególnienie	koszt zad	%udź w budżecie	UG	%udź w budżecie	Rolnicy	%udź w budżecie	Dotacje	%udź w budżecie
Rolnictwo	574010	9,80%	484000	8,26%			90000	1,54%
Transport	583663	9,96%	283664	4,84%			299999	5,12%
Łączność	406344	6,94%	29380	0,50%	173546	2,96%		
Gospodarka K	283019	4,83%	184799	3,15%	32950	0,56%	65270	1,11%
Oświata	146880	2,51%	96880	1,65%			50000	0,85%
	1993916	34,03%	1078723	18,41%	206496	3,52%	505269	8,62%

1998

Wyszczególnienie	koszt	%udź w budżecie	UG	%udź w budżecie	Rolnicy	%udź w budżecie	Dotacje	%udź w budżecie
Rolnictwo	419000	6,15%		0,00%		0,00%		0,00%
Transport	460800	6,77%		0,00%		0,00%		0,00%
Łączność	171500	2,52%	0	0,00%	171500	2,52%		0,00%
Admin	20210	0,30%	20210	0,30%		0,00%		0,00%
Oświata	1030815	15,14%	830815	12,20%		0,00%	200000	2,94%
	2102325	30,87%	851025	12,50%	171500	2,52%	200000	2,94%

Wnioski od samorządów wiejskich przedstawia tabela

	B i a ł o b r z e g i	B ó r	C z a r n u c h a	G r a b o w o W i e ś	J a b ł o ń s k i e	J a n ó w k a	J e z i o r k i	K o l n i c a	K o m a s z ó w k a	M a z u r k i	N e t t a F o l w a t r k	N e t t a I	N e t t a I I	O s o w y G r a d	P o n i z i e	P r u s k a W i e l k a	R u t k i N o w e	R u t k i S t a r e	R z e p i s k i	T o p i ł ó w k a	Ż a r n o w o I
Budowa dróg wiejskich /asfalt/	X			X		X	X	X		X	X		X	X			X	X	X	X	X
Wykonanie kanalizacji	X					X														X	
Budowa garażu OSP								X					X								
Budowa przydom oczyszczalni					X												X	X			
Modernizacja oświetlenia	X							X								X					
Budowa wiaty przystanku							X								X	X					X
Budowa Ośrodka Zdrowia			X						X												
Telefonizacja wsi																				X	
Budowa sali gimnastycznej	X					X					X										
Zmiana ogrzewania w SP								X													
Budowa świetlicy wiejskiej												X									
Remont świetlic		X																			

Misja rozwoju gminy:

Gmina Augustów sprawnie zarządzanym obszarem inicjowania przedsiębiorczości gospodarczej, unowocześniania rolnictwa oraz rozwoju turystyki i wypoczynku, infrastruktury społecznej oraz nowoczesnej infrastruktury technicznej z wykorzystaniem walorów środowiska kulturowego i przyrodniczego.

Cele nadrzędne

1. Rozwój gospodarczy i społeczny Gminy Augustów ;
2. Poprawa warunków życia mieszkańców gminy poprzez :
  - a/ stworzenie możliwości lepszego zaspokajania potrzeb materialnych , duchowych i kulturalnych ;
  - b/ wzmocnienie więzi społecznej wśród mieszkańców ;
  - c/ zmniejszenie bezrobocia na terenie gminy ;
  - d/ utrzymanie czystego środowiska i estetyki otoczenia .

GLÓWNE CELE STRATEGICZNE

Gmina Augustów obszarem:

I/ rozwoju infrastruktury społecznej i edukacji, stosownej do potrzeb i aspiracji mieszkańców, z poszanowaniem odrębności narodowych, kulturowych i religijnych;

II/ rozwoju infrastruktury technicznej uwzględniającej wartości środowiska naturalnego;

III/ unowocześniania rolnictwa w dostosowaniu do specyfiki przestrzeni produkcyjnej;

IV/ ochrony, wzbogacania oraz racjonalnego wykorzystania walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego dla rozwoju turystyki i wypoczynku.

CELE POŚREDNIE

- I.1 Poprawa bazy oświatowej.
- I.2 Poprawa wyposażenia szkół i gimnazjum.
- I.3 Podnoszenie poziomu edukacji.
- I.4 Poprawa bazy lokalowej placówek kultury.
- I.5 Poprawa warunków pracy.
- I.6 Rozwój gminy w dziedzinie kultury.
- I.7 Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie pomocy społecznej i ochrony zdrowia.
- II.8 Polepszenie komunikacji między miejscowościami.

- II.9 Zaopatrzenie obszarów wiejskich w wodę.
- II.10 Uzbrojenie techniczne terenów atrakcyjnych turystycznie.
- II.11 Poprawa gospodarki ściekowej.
- II.12 Bezpieczeństwo obywateli.
- II.13 Modernizacja i rozbudowa systemu energetycznego.
- III.14 Poprawa rolniczej przestrzeni produkcyjnej.
- III.15 Wykorzystanie walorów środowiska naturalnego do rozwoju i promocji "zdrowej żywności".
- III.16 Poszukiwanie partnerów zagranicznych do pozyskiwania środków pomocowych z funduszy UE.
- III.17 Zwiększenie konkurencyjności

Teren gminy praktycznie został zwodociągowany, bez wodociągu pozostały wsie Rzepiski i Komaszówka oraz pojedyncze gospodarstwa rolne położone na koloniach. Nakłady inwestycyjne na ten cel będą bardzo wysokie, a możliwości finansowe gminy i otrzymanie środków z zewnątrz niewielkie.

Podobnie sytuacja przedstawia się w zakresie telefonizacji, mimo prowadzonych wcześniej inwestycji, dotelefonizowania wymagają wsie Netta I, Netta II, Netta Folwark i Uścianki. Przewidywane nakłady finansowe na ten cel przewyższają możliwości TPSA i Gminy.

W zakresie kanalizacji potrzeby są ogromne, obecnie jedynie we wsi Mazurki wybudowano 24 oczyszczalnie przydomowe, ponadto w trakcie opracowania znajduje się dokumentacja na kanalizację wsi Białobrzegi ze zrzutem ścieków do oczyszczalni w Augustowie. Z tego też względu należałoby opracować koncepcję kanalizacji całej gminy, a następnie etapowo ją wdrażać. Ze względu na ochronę środowiska naturalnego największe zagrożenie stwarzają wsie Białobrzegi, Janówka i Topiłówka. W miejscowości Białobrzegi możliwe jest zrzucenie ścieków do miejskiej oczyszczalni, natomiast w Janówce i Topiłówce budowa kanalizacji prawdopodobnie wymagać będzie budowy oczyszczalni, co znacznie zwiększy koszty inwestycji.

W zakresie modernizacji oświetlenia ulicznego należy wymienić oprawy lamp ulicznych na oprawy energooszczędne oraz wymienić urządzenia sterujące włączeniem i wyłączeniem oświetlenia. Gmina od 1 stycznia 1999 roku ponosi koszty oświetlenia ulicznego od urządzeń znajdujących się w pasie drogowym dróg gminnych i wewnętrznych.

Kontynuacja utwardzania nawierzchniowego dróg jest jednym z najważniejszych zadań stojących przed Gminą. Przy planowaniu należy brać pod uwagę drogi, które poprawią komunikację, są niezbędne z uwagi na dowożenie dzieci oraz wynikają z miejscowych potrzeb. Do dróg powiatowych należą:

- a. Netta II - Uścianki
- b. Biernatki - Turówka
- c. Netta Folwark - Bargłów Kościelny
- d. Rzepiski - Komaszówka
- e. Białobrzegi - Gliniski
- f. Rutki Nowe - Reszki

Z dróg gminnych do najważniejszych zaliczyć trzeba:

- a. droga przez wieś Osowy Grąd
- b. Turówka - Żarnowo III - droga gminna;
- c. Biernatki - Grabowo Wieś - droga gminna;
- d. Żarnowo / od Szkoły / - Netta II - droga gminna;
- e. Żarnowo / od Szkoły / droga "Prosta" - Białobrzegi - droga gminna;
- f. Uścianki - Jeziorki - droga gminna;
- g. Droga "Podzielona" w Kolnicy
- h. Netta - Białobrzegi - droga gminna;
- i. Drogi we wsi Białobrzegi.

Finansowanie budowy wymienionych dróg powiatowych powinno odbywać się przy współudziale zarządców dróg /powiat, województwo, gmina/ oraz samych mieszkańców gminy.

Ważną rolę odgrywać będzie konieczność wybudowania na rzece Netcie w miejscowości Gliniski lub Świderek most oraz odcinka drogi łączącego te dwie wsie z miejscowością Netta Folwark.

Ponadto w ramach rozbudowy Via Baltica należy przewidzieć budowę obwodnicy Białobrzeg ze względu na zężenie jezdni w tej miejscowości. Modernizacji wymaga także droga wojewódzka Augustów - Raczki wraz z wydzieleniem pasa dla ruchu pieszych w miejscowości Janówka oraz droga krajowa Augustów - Ełk w miejscowości Żarnowo II.

3. Rolnictwo

Cele

- kontynuacja melioracji na terenie gminy;
- przygotowanie rolnictwa do warunków Unii Europejskiej;
- zwiększenie efektywności i opłacalności produkcji rolnej.

Planowana jest kontynuacja melioracji na obiektach "Czarnucha" i "Topiłówka". Inwestycje te realizowane są z budżetu wojewody, dlatego też rozmiar rzeczowy uzależniony będzie od środków przeznaczonych na ten cel. W roku 1998 środki te wystarczały na prowadzenie melioracji na powierzchni ok. 100-110 ha. Należy uwzględnić konieczność zmeliorowania obiektów już rozpoczętych, a także rozpocząć meliorację nowych oraz zwiększyć środki finansowe na ten cel.

Podstawowymi celami w rolnictwie w zakresie integracji z Unią Europejską jest:

- zwiększenie produktywności ;
- ustabilizowanie rynku produktów rolnych ;
- zabezpieczenie dochodowości gospodarstw rolnych ;
- zagwarantowanie podaży produktów rolniczych ;
- zabezpieczenie rozsądnego poziomu cen płaconych przez konsumentów .

Szansami dla polskiego rolnictwa będzie :

- wyższa efektywność gospodarowania ;
- dopływ nowych technologii dla rolnictwa ;
- szansa dla zdrowej żywności z Polski ;
- dopłaty dla rolnictwa .

4. Działalność gospodarcza i turystyka :

Cele :

1. Stworzenie całorocznej bazy noclegowej ;
2. Stworzenie bazy agroturystycznej na ok. 200 miejsc ;
3. Zorganizowanie tras turystycznych przebiegających przez Gminę .

- zorganizowanie ścieżek rowerowych ;
- zorganizowanie dwóch tras turystyki pieszej
- zorganizowanie turystyki konnej / jeździeckiej /

W tym celu :

- rozwój muzealnictwa : Janówka / muzeum Armii Krajowej/ , Białobrzegi / muzeum Kanału Augustowskiego i Gen I. Prądyńskiego /
  - rozbudowa baz rekreacyjno sportowych: Białobrzegi / - rozbudowa szkoły i sali gimnastycznej / Janówka / rozbudowa szkoły i budowa sali gimnastycznej
  - budowa boisk szkolnych / Janówka, Netta, Żarnowo i Rutki Nowe , Biernatki/
4. Stworzenie sieci punktów gastronomicznych .
  5. Stworzenie warunków rozwoju drobnej wytwórczości .

Rozwój działalności gospodarczej i turystyki będzie możliwy poprzez stworzenie bodźców ekonomicznych, ulg i preferencji w zakresie finansowania przedsięwzięć / udzielanie informacji o dotacjach i niskoprocentowych kredytach / .

W naszej gminie istnieje wiele różnorodnych niezaspokojonych dotąd potrzeb społecznych, gospodarczych, infrastrukturalnych, ekologicznych. Jednak ze względu na ograniczone środki finansowe będziemy dążyć do pozyskiwania ich z zewnątrz i w miarę przyszłych możliwości realizować główne cele strategiczne czyli zadania najpilniejsze.

Rada Gminy upoważnia Zarząd Gminy do opracowania 3-letniego Programu Inwestycji Wieloletnich zgodnie z opracowaną Strategią oraz możliwościami inwestycyjnymi i finansowymi Gminy / na lata 2000-2002 załącznik nr 3 /. Program ten podlegać będzie zatwierdzeniu na sesji Rady oraz stanowić będzie podstawę do ubiegania się o dodatkowe środki finansowe.

Uzupełnienie Załącznika Nr 1 do Uchwały Nr XI/70/99 Rady Gminy

w Augustowie z dnia 29 października 1999 r

I. REALIZACJA ZADAŃ I PROJEKTÓW

Podział na projekty i zadania inwestycyjne odzwierciedlają Załączniki Nr 2,3,4,5 do Strategii. Zadania zostały zaplanowane w układzie do realizacji na lata 1999-2015 jako cele strategiczne Gminy Augustów, jak też w rozbiciu na konkretne zadania inwestycyjne podlegające planowaniu średniookresowemu. Zadania inwestycyjne zostały wybrane w drodze konsultacji społecznej z mieszkańcami Gminy, organizowane były zebrania wiejskie, debaty, a także obrady Rady Gminy w celu wyłonienia inwestycji. Kolejność realizacji zadań została nadana przez Radę Gminy Augustów w trybie głosowania i przyjęta uchwałami. Harmonogram realizacji zadań określa Załącznik: Plan Finansowy na lata 2004-2006.

Wszystkie projekty zapisane w Strategii są zgodne z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Augustów. Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu oraz nakłady do poniesienia przedstawiają Załączniki Nr do Strategii.

II. POWIĄZANIE PROJEKTÓW Z INNYMI DZIAŁANAMI REALIZOWANYMI NA TERENIE GMINY.

Projekty wpisane do Strategii Rozwoju Gminy Augustów 1999-2015 uzupełniają się wzajemnie. Budowa, modernizacja drogi przyczynia się do polepszenia komunikacji nie tylko dla mieszkańców ale przede wszystkim zmniejsza czas przejazdu i bezpieczeństwo dzieci i młodzieży dowożonej do szkół położonych na terenie Gminy. Budowa, modernizacja wodociągów powoduje polepszenie standardu życia mieszkańców, ale także wpływa na zmniejszenie kosztów związanych z prowadzeniem gospodarstwa rolnego i przyczynia się do wzrostu dochodowości gospodarstw rolnych, wpływa też na tworzenie miejsc pracy. Realizacja projektów związanych z ochroną środowiska i turystyki przyczynia się do tworzenia nowych miejsc pracy związanych z agroturystyką. Generalnie prawdziwe jest twierdzenie, iż na terenach, gdzie buduje się drogi, wodociągi, kanalizacje oraz stwarza się możliwości inwestowania, łatwiej rozwija się przedsiębiorczość i tworzone są nowe miejsca pracy.

III. OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Wskaźniki osiągnięć są liczbowymi miernikami, za pomocą których można skontrolować, czy podjęte działania, otrzymane rezultaty i osiągnięte cele są zgodne z przyjętymi założeniami. Wskaźniki osiągnięć będą wykonywane zgodnie z Zintegrowanym Programem Rozwoju Regionalnego 2004-2006 – Ogólnym Podręcznikiem Wdrażania. Miernikami osiągnięć są następujące wskaźniki:

- infrastruktura drogowa
  - skrócenie czasu podróży
  - zwiększenie dostępności usługi transportowej
  - zwiększenie nośności dróg
- zaopatrzenie w wodę
  - zwiększenie ilości dostarczanej wody
  - zwiększenie ilości gospodarstw domowych podłączonych do sieci wodociągowej
  - rozbudowa sieci wodociągowej
  - podniesienie jakości wody pitnej dostarczanej dziennie dla mieszkańców
- gospodarka ściekowa
  - podłączenie mieszkańców do sieci kanalizacyjnej
  - redukcja ilości nieoczyszczonych ścieków zrzucanych

do szamb

- infrastruktura turystyczna
  - o wzrost liczby miejsc noclegowych
  - o zwiększenie liczby turystów odwiedzających gminę
  - o utworzenie nowych miejsc pracy związanych z obsługą ruchu turystycznego
- ochrona powietrza
  - o zmniejszenie ilości emitowanych zanieczyszczeń do atmosfery

IV. SYSTEM WDRAŻANIA

Gmina realizuje zadania inwestycyjne nałożone „Strategią Rozwoju Gminy Augustów na lata 1999-2015”. Wdrażanie projektów przewidzianych do realizacji w ramach funduszy Strukturalnych UE odbywać się będzie na podstawie wymogów konkretnych programów operacyjnych. Przygotowanie projektów budowlanych i dokumentacji technicznej wymagane polskim prawem a także techniczne wykonanie i nadzór inwestycji dokonywane jest przez podmioty zewnętrzne wyłaniane w trybie zamówień publicznych.

Pozostałe elementy dotyczące wykonania inwestycji realizowane są przez Gminę Augustów.

V. SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ

1. System monitorowania oraz oceny planu rozwoju lokalnego

Obowiązek monitorowania wydatków i efektów rzeczowych wdrażania programów operacyjnych został nałożony przez Unię Europejską na państwa członkowskie, w celu racjonalnego, sprawnego i efektywnego wykorzystania środków strukturalnych. Monitorowanie jest to proces systematycznego zbierania, raportowania i interpretowania danych opisujących postęp i efekty programu (wskaźniki). Monitoring spełnia między innymi rolę systemu wczesnego ostrzegania o ewentualnych nieprawidłowościach.

W monitorowaniu biorą udział wszystkie podmioty zaangażowane we wdrażanie programu tzn. Instytucja Płatnicza, Komitet Monitorujący, Instytucja Zarządzająca, Podkomitety Monitorujące Komponenty Regionalne, Instytucja Pośrednicząca a także Instytucja Wdrażająca i **Projektodawca**.

W przypadku przystępowania **Gminy Augustów** do Funduszy Strukturalnych występuje ona, jako **Beneficjent** (Projektodawca).

W procesie monitorowania realizacji projektów, realizowanych z dofinansowaniem Funduszy Strukturalnych Unii Europejskiej zadaniem Gminy Augustów będzie monitorowanie wdrażania danego projektu, w tym przygotowanie okresowo, rocznie i na zakończenie raportu monitoringowego z realizacji projektu i przedłożenie go Instytucji Pośredniczącej lub Wdrażającej.

W zależności od charakteru dostarczanych danych, prowadzony będzie **monitoring rzeczowy i finansowy**.

Monitoring rzeczowy

Monitoring rzeczowy dostarczy danych obrazujących postęp we wdrażaniu programu oraz umożliwiających ocenę jego wykonania w odniesieniu do celów ustalonych w konkretnym programie operacyjnym. Monitoring rzeczowy został podzielony, zgodnie z wytycznymi Komisji Europejskiej na trzy kategorie:

a) Wskaźniki produktu

Odnoszą się one do rzeczowych efektów działalności. Liczone są w jednostkach materialnych, np. długość nowo budowanych dróg; liczba budynków poddanych renowacji; ilość firm, które otrzymały pomoc, itp.

b) Wskaźniki rezultatu

Odpowiadają one bezpośrednim i natychmiastowym efektom wynikającym z wdrożenia programu. Takie mierniki mogą przybierać formę wskaźników materialnych (skrócenie czasu podróży, liczba mieszkańców objętych selektywną zbiórką odpadów, liczba wypadków drogowych, itp.) lub finansowych (zwiększenie sprzedaży eksportowej firm objętych danym działaniem, zmniejszenie nakładów na bieżące remonty nawierzchni, itp.)

c) Wskaźniki oddziaływania

Obrazują one konsekwencje danego programu wykraczające poza natychmiastowe efekty dla bezpośrednich beneficjentów. Oddziaływanie może odnosić się do efektów związanych bezpośrednio z podjętym działaniem, chociaż pojawiających się po pewnym czasie (**oddziaływanie bezpośrednie**), jak i do efektów długookresowych, oddziałujących na szerszą populację i pośrednio tylko wynikających ze zrealizowanego działania (**oddziaływanie pośrednie**). Przykładowe wskaźniki oddziaływania to liczba innowacji wprowadzonych przez wsparte firmy w czasie 18 miesięcy po zakończeniu projektu (oddziaływanie bezpośrednie), czy wskaźnik zatrudnienia 24 miesiące od zakończenia realizacji programu (oddziaływanie pośrednie).

Monitoring finansowy

Monitoring finansowy dostarczy danych dotyczących finansowych aspektów realizacji programu, będących podstawą do oceny sprawności wydatkowania przeznaczonych na niego środków. Monitoring finansowy odbywać się będzie w oparciu o raporty – okresowe, roczne oraz końcowe obejmujące projekt. Dane zawarte w tych raportach, obejmą wysokość wkładu finansowego pochodzącego ze środków publicznych (wydatki poniesione w okresie objętym raportem, wydatki poniesione od początku realizacji zadania, stopień realizacji zadania %).

Wskaźniki określone i zdefiniowane dla konkretnych programów operacyjnych mierzone będą cyklicznie. Częstotliwość pomiaru, wskaźników będzie różna w zależności od kategorii wskaźnika i od poziomu w strukturze wdrażania. Bazowym okresem, wobec którego porównywane będą zmiany wskaźników jest rok (lub jego ostatni kwartał) poprzedzający rok, w którym rozpoczęto wdrażanie programu.

Częstotliwość pomiaru w zależności od kategorii wskaźników i przedmiotu raportowania przedstawia poniższa tabela:

	Wskaźniki produktu	Wskaźniki rezultatu	Wskaźniki oddziaływania
Projekt	okresowo (co najmniej raz na kwartał)	co 6 miesięcy lub po zakończeniu projektu	corocznie lub po zakończeniu projektu

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Wskaźniki dla procedur monitoringu i ewaluacji.

Należy się liczyć z trudnościami w pozyskaniu wartości bazowych dla szeregu wskaźników.

2. Współpraca pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi, public relations planu rozwoju lokalnego.

Dokument „Strategia Rozwoju Gminy Augustów na lata 1999-2015” został opracowany z udziałem czynnika społecznego. Organizowane były zebrania sołeckie, posiedzenia Rady Gminy Augustów, w celu przedyskutowania i nakreślenia misji Gminy, jej celów strategicznych i szczegółowych. Ponadto, wynikające ze zmieniających się uwarunkowań społeczno-politycznych a co za tym idzie nowe możliwości zwłaszcza w finansowaniu inwestycji infrastrukturalnych, pociągają za sobą konieczność wprowadzenia pewnych modyfikacji i uzupełnień Strategii. Dokonywane są one w tym samym trybie jak cała Strategia, tzn. przy udziale partnerów społecznych, sektora prywatnego i organizacji pozarządowych. Wszyscy partnerzy społeczni i gospodarczy są na bieżąco informowani o pozyskiwanej pomocy z funduszy strukturalnych a także jej efektach.

Działania promocyjne i informacyjne mają na celu przede wszystkim informowanie potencjalnych i aktualnych beneficjentów o możliwościach korzystania ze wsparcia na realizację projektów w ramach regionalnych programów operacyjnych, jak również informowania opinii publicznej o zasięgu i rozmiarze wsparcia wspólnotowego dla poszczególnych projektów oraz rezultatach tych działań.

Gmina Augustów zaangażowana we wdrażanie programów operacyjnych wyznaczy osobę odpowiedzialną za działania informacyjne i promocję, a także wskazane zostaną imiennie osoby udzielające wszelkich informacji o wdrażaniu programów operacyjnych, w ramach kompetencji poszczególnych instytucji. Informacja o możliwościach kontaktu z tymi osobami będzie zamieszczana w materiałach informacyjnych i promocyjnych.

Gmina Augustów zaangażowana we wdrażanie programów operacyjnych będzie regularnie przekazywała informacje o realizowanych działaniach informacyjnych i promocyjnych mieszkańcom gminy, partnerom społecznym, sektorowi prywatnemu.

Gmina Augustów przyjmie obowiązki dotyczące informowania i promocji projektów wspartych środkami funduszy strukturalnych a także zastosuje odpowiednie środki informowania i promocji w zależności od charakteru realizowanego projektu. Instrumentami tymi są:

- dyplomy, certyfikaty;
- tablice reklamowe (billboardy);
- stałe tablice pamiątkowe;
- umieszczanie logo UE i logo programu operacyjnego na wszystkich dokumentach związanych z realizacją projektów.

Zapisy dotyczące stosowanych środków informacyjnych i promocyjnych przez beneficjenta będą elementem umowy dofinansowania ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Europejskiego Funduszu Społecznego na realizację projektu, na mocy której projektodawca uzyska dofinansowanie ze środków funduszy strukturalnych.

**Załącznik Nr 2 do
Uchwały Nr XI/70/99 Rady Gminy**

w Augustowie z dnia 29 października 1999 r

**Zadania do realizacji według celów strategicznych
Gminy Augustów
na lata 1999-2015**

Infrastruktura społeczne

Cele I rzędu	Cele II rzędu projektu	Tytuł projektu / zakres Rzeczowy	Koszt całkowity /tys.PLN/	Udział środków Pomocniczych %	Uwagi /tys.PLN/
Rozwój Infrastruktury społecznej i edukacji , stosownej do potrzeb i aspiracji mieszkańców , z poszanowaniem odrębności narodowych , kulturowych i religijnych	Poprawa bazy oświatowej	Budowa sali gimnastycznej i jej wyposażenie w Białobrzegach	2.000	50	
	Poprawa bazy oświatowej	Rozbudowa Gimnazjum w Janówce wraz z budową sali gimnastycznej oraz wyposażenie dla potrzeb gimnazjum i szkoły podstawowej	3.000	50	
		Modernizacja szkół podstawowych (ocieplanie, wymiana stolarki, wymiana ogrzewania.)	600	30	
	Poprawa wyposażenia szkół i gimnazjum	Wyposażenie szkół w nowoczesne pracownie dydaktyczno-naukowe	200	50	
	Podnoszenie poziomu edukacji	Udział w programach : "Programie ze zdolnym uczniem" Programie Edukacji niekonwencjonalnej Programie przygotowującym nauczycieli do pracy w nowych warunkach." „Szkoła marzeń”	500	80	
	Poprawa bazy lokalowej placówek kultury	Modernizacja istniejących placówek kultury / ocieplenie , wymiana stolarki , systemu grzewczego /	300	30	
	Poprawa warunków pracy	Wyposażenie ośrodków kultury i bibliotek w nowoczesny sprzęt w tym zakup komputerów i podłączenie się do sieci internetowej .	50	30	
		Budowa "Centrum Administracyjno-Oświatowe" w Augustowie	4000	30	
	Rozwój gminy w dziedzinie kultury .	Udział w programach : - Ochrony dóbr kultury - Zachowania odrębności kulturalnej , - rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego , folkloru i rękodzieła ludowego - integracji środowisk kulturowych Udział w imprezach lokalnych i ponadlokalnych .	20	50	
	Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie pomocy społecznej i ochrony zdrowia .	Modernizacja istniejących obiektów służby zdrowia oraz ich wyposażenie	100	50	

Infrastruktura techniczna

Cel I rzędu	Cele II rzędu projektu	Tytuł projektu / Zakres rzeczowy	Koszt całkowity /tyś.PLN/		Uwagi /tyś.PLN/
Rozwój infrastruktury technicznej uwzględniającej wartości środowiska naturalnego	Polepszenie komunikacji między miejscowościami	Modernizacja drogi powiatowej Nr 40821 Netta II – Uścianki Długość odcinka 3000 m.	630	50	Środki własne : 280 Inne : 35
		Modernizacja drogi powiatowej Nr 40813 Jeziorki – Biernatki długość odcinka 3500 m.	735	50	Środki własne : 328 Inne : 40
		Modernizacja drogi powiatowej Nr 40852 Rzepiski – Komaszówka długość odcinka 4750 m.	997	50	Środki własne : 448 Inne : 50
		Modernizacja drogi powiatowej Nr 40848 Netta Folwark –Bargłów Długość odcinka 1750	368	50	Środki własne : 164 Inne : 20
		Modernizacja drogi gminnej Nr 4016026 przez wieś Osowy Grąd długość odcinka 2350 m.	494	50	Środki własne : 222 Inne : 25
		Modernizacja drogi gminnej nr 4016014 Żarnowo III – Turówka długość odcinka 2750	578	50	Środki własne : 260 Inne : 29
		Modernizacja drogi gminnej nr 4016006 Biernatki – Grabowo długość odcinka 1900m.	400	50	Środki własne : 180 Inne : 20
		Modernizacja drogi gminnej nr 4016016 Żarnowo II – dr "Prosta" długość odcinka 2400 m.	505	50	Środki własne : 226 Inne : 27
		Modernizacja drogi gminnej nr 4016031 Kolnica dr "Podzielona" długość odcinka 2400 m.	505	50	Środki własne : 226 Inne : 27
		Budowa mostu na rzece Netcie łączącego wsie Netta Folwark i Gliniski	500	50	Środki własne : 230 Inne : 20
		Modernizacja drogi powiatowej Nr 40849 Białobrzegi-Gliniski Długość odcinka 3800	740	50	
		Modernizacja drogi krajowej Augustów – Elk w miejscowości Żarnwo ułożenie chodników	630	100	
		Modernizacji dróg w miejscowości Białobrzegi o łącznej długości 2000 m	497	50	
		Modernizacja drogi powiatowej Nr 40818 Rutki Nowe- Reszki. Długość odcinka 2300 m. .	494	50	
		Modernizacja drogi gminnej 4016020 NettaI –Białobrzegi . Długość odcinka 5500 m.	1156	50	
		Modernizacja drogi gminnej 4016012 Uścianki -Jeziorki . Długość odcinka 2000	420	50	
		Modernizacja drogi gminnej 4016018 ŻarnowoII –Netta II . Długość odcinka 3100 m	630	50	
		Modernizacja drogi powiatowej 40812 Mazurki - Topiłówka długości 2400 m	505	50	
		Modernizacja drogi powiatowej 40821 na odcinku 1000 m. w miejscowości Jeziorki.	210	50	

		Modernizacja drogi gminnej 4016036 Wójtowskie Włoki – Mazurki długości 2000 m	420	50	
		Modernizacja drogi powiatowej nr 40817 Janówka –Rutki Nowe długości 9291 m. położenie nowej warstwy nawierzchni.	2000	100	
		Modernizacja drogi wojewódzkiej Augustów – Raczek w m. Janówka ułożenie chodników długość odcinka 2000 m.	730	100	
		Budowa drogi gminnej Ponizie-Kolnica BSD długości 2 km	700	50	Środki własne : 350 Inne : 350
	Zaopatrzenie obszarów wiejskich w wodę	Dokończenie wodociągowania	1500	50	Środki własne : 450 Inne : 450
	Uzbrojenie techniczne terenów atrakcyjnych turystycznie	Dokończenie telefonizacji	500	80	Środki własne 50 Inne 340
	Poprawa gospodarki ściekowej	Kanalizacja wsi Białobrzegi	1800	50	Środki własne 600 Inne 40
		Przyzagrodowe oczyszczalnie	500	30	Środki własne 300 Inne 50
		Kanalizacja wsi Janówka , Topiłówka . Budowa oczyszczalni	30400	80	
	Bezpieczeństwo obywateli	Remizy strażackie w Netcie i Kolnicy	400	30	Środki własne 240 Inne 40
	Modernizacja i rozbudowa systemu energetycznego	Modernizacja oświetlenia ulicznego	500	50	
		Reelektryfikacja wsi	1000	50	

Ochrona środowiska i turystyka

Cel I rzędu	Cele II rzędu projektu	Tytuł projektu Zakres rzeczowy	Koszt Całkowity /tyś.PLN/	Udział środków w pomocniczych %	Uwagi /tyś.PLN/
Ochrona , wzbogacanie oraz racjonalne wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego dla rozwoju turystyki i wypoczynku .	Ochrona środowiska naturalnego	Opracowanie i wdrożenie programu gospodarki opadami	10	50	
	Tworzenie warunków i wspieranie rozwoju agroturystyki	Wieża widokowa: Promiski, Ponizie, Jez. Kolno, dolina Rospudy, Mazurki.	30	50	
		Ścieżki konne: Ponizie, Żarnowo, Mazurki, Topiłówka, Jabłońskie.	10	50	
		Ścieżki rowerowe.	10	50	
		Szkolenia rolników.	15	100	
		Wyposażenie szlaków w campingi, Urządzenia techniczne i sanitarne.	200	100	

Rolnictwo

Cel I rzędu	Cele II rzędu projektu	Tytuł projektu Zakres rzeczowy	Koszt całkowity /tyś.PLN/	Udział środków Pomocnic zych %	Uwagi /tyś.PLN/
Unowocześnienie rolnictwa w dostosowaniu do specyfiki przestrzeni produkcyjnej	Poprawa rolniczej przestrzeni produkcyjnej .	Melioracja i drenacja użytków rolnych - - ok. 2000 ha	14000	95	
		Wyłączenie gruntów rolniczych kl. V - VI na cele nierolnicze z przeznaczeniem na zalesienie i podusługi /ok. 300 ha/.	150	80	
	Wykorzystywanie walorów środowiska naturalnego do rozwoju i promocji zdrowej żywności .	Rozwój rolnictwa ekologicznego. Szkolenia rolników.	15	100	
	Poszukiwanie partnerów zagranicznych do pozyskiwania środków pomocowych z funduszy UE.	Przygotowanie rolnictwa do warunków UE	10	100	
	Zwiększenie konkurencyjności rolnictwa	Pomoc rolnictwu poprzez lepszą współpracę przetwórstwa z rolnictwem. Usprawnienie systemu finansowania dopłat do postępu biologicznego .			

**Załącznik Nr 3 do
Uchwały Nr XI/70/99 Rady Gminy
w Augustowie z dnia 29 października 1999 r.**

Program inwestycyjny Gminy Augustów na lata 2000 –2002

Lp	Nazwa programu	Cel i zadania programu	Koordynator programu /inwestor/	Okres realizacji	Nakłady finansowe /w tys. zł/	Udział środków w pomocy	Planowane nakłady inwestycyjne / w tys. zł /		
							2000 r.	2001 r.	2002 r.
1.	Modernizacja, nadbudowa Szkoły Podstawowej w Białobrzegach	Zakończenie inwestycji polegającej na : - wykonaniu nadbudowy szkoły - budowie sali gimnastycznej - remoncie istniejącego budynku szkolnego Inwestycja ma na celu uruchomienie gimnazjum	Zespół Obsługi Ekonomicznej Szkół Gminy Augustów	2000	400	50%	400	--	--
2	Budowa drogi przez wieś Osowy Grąd	Wykonanie prac ziemnych drogi Nr 4016026 długości 2350 m. oraz położenie dywanika asfaltowego	Urząd Gminy	2000-2001	494	50%	350	144	
3	Budowa drogi Żarnowo III–Turówka	Wykonanie prac ziemnych drogi Nr 4016014 długości 2750 m. oraz położenie dywanika asfaltowego	Urząd Gminy	2000-2001	578	50%	380	198	-
4	Budowa drogi powiatowej Netta II – Uścianki	Wykonanie prac ziemnych drogi Nr 40813 długości 3000 m. oraz położenie dywanika asfaltowego	Urząd Gminy wspólnie z Urzędem Powiatowym	2000-2003	710	50%	150	150	200
5	Budowa drogi Biernatki-Grabowo	Wykonanie prac ziemnych drogi Nr 4016006 długości 1900 m. oraz położenie dywanika asfaltowego	Urząd Gminy	2000-2003	400	50%	30	230	170
6	Budowa dróg : Prosta Podzielona	Wykonanie prac ziemnych drogi 4016016 długości 2400m. i drogi 4016031 długości 2400 m. i położenie asfaltu	Urząd Gminy	2001-2004	505 505	50%		100	140
7.	Budowa drogi Uścianki – Jeziorki	Wykonanie prac ziemnych drogi Nr 4016012 długości 2000 m. oraz położenie dywanika asfaltowego	Urząd Gminy	2000-2003	420	50%			30
8.	Rozbudowa SP i Gimnazjum w Janówce	Rozbudowa Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Janówce wraz z budową sali gimnastycznej . Zmiana systemu ogrzewania z węglowego na olejowy .	Zespół Obsługi Ekonomicznej Szkół Gminy Augustów	2000-2004	2000	50%	70 108	500	700
9.	Budowa kanalizacji i w miejscowości Białobrzegi	Wybudowanie sieci kanalizacyjnej oraz podłączenie istniejących gospodarstw do kanalizacji , zrzut ścieków do oczyszczalni	Urząd Gminy	2000-2004	1069	50%	75	200	200
10 .	Modernizacja szkół	Wymiana stolarki okiennej , ocieplenie budynków szkół	Zespół Obsługi	2001-2003	400	30%	20	100	150

	w Żarnowie i Netcie		Ekonomiczn ej Szkół Gminy Augustów						
11 .	Moderniz acja GOK w Żarnowie	Wymiana stolarki okiennej , zmiana konstrukcji dachowej , ocieplenie budynku	Gminny Ośrodek Kultury	2001- 2002	200	30%		40	160
12 .	Budowa remiz strażackic h we wsiach Netta i Kolnica	Budowa wspólnie z jednostkami OSP nowych budynków	Jednostki OSP w Kolnicy i Netcie	2000- 2003	100				50
		Razem					1583	1662	1800

Wykaz zadań inwestycyjnych i środków na ich realizację w 2003 roku

Nazwa zadania inwestycyjnego i jego lokalizacja	Rok rozpoczęcia zakończenia	Wartość kosztor. zadania	Dotychczas poniesione wydatki do k. 2002 r.	Pozostał. środków na r-ku inwestyc.	Środki Wynikające z planów na 2003 r. Ogółem w zł	w tym Środki własne budżetów	Środki z własnych fund. celowych	Wpłaty ludności	Środki z budżetu państwa	Dotacje bezzwrotne z fund. celowych	Kredyty i pożyczki	Inne środki /np. part. Innych jednost./ AR i MR
I. Zadania kontynuowane		5.290.721	1.950.721		2.160.000	1.460.000			400.000	40.000	60.000	200.000
1. Budowa drogi Żarnowo III – - Turówka	2000 2003	820.721	420.721		400.000	200.000						200.000
3. Budowa drogi powiatowej Netta II – Uścianki /udział gminy/	1999 2003	470.000	320.000		150.000	150.000						
4. Budowa gimnazjum w Janówce z salą gimnastyczną	2000 2004	4.000.000	1.210.000		1.610.000	1.110.000			400.000	40.000	60.000	
II Zadania noworozpoczynane		1.550.000			75.000	35.000						40.000
1. Modernizacja szkół podstawowych Żarnowo, Janówka, Jabłońskie, Rutki	2004 2005	300.000										
2. Budowa drogi Biernatki-Grabowo	2003 2006	620.000			15.000	15.000						
2. Budowa drogi Osowy Grąd	2002 2005	630.000			60.000	20.000						40.000
Razem		6.840.721	1.950.721		2.235.000	1.495.000			400.000	40.000	60.000	240.000

Plan Finansowy na lata 2004 - 2006.

Lp.	Program inwestycyjny. Zadania inwestycyjne.	Jednostka organizacyjna realizująca program-zadanie	Okres realizacji	Łączne nakłady finansowe	w tym Środki Własne Budżetu	Środki z własn. Fund. Celow.	Budżet państwa	Środki z budżetu MEN i S	Dotacje z innych jst	Kredyty I Pożyczki	Inne środki /29p. part. Innych jednost. AR i MR, UE, EFRR	Inne
I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XIII
1.	Budowa sieci szerokopasmowego dostępu do Internetu dla potrzeb Gmin Bargłów Kościelny, Augustów, Nowinka, Lipski, Sztabin	Urząd Gminy	2009-2013									
2.	Przebudowa dróg w Gminie Augustów – etap I (Przebudowa drogi gminnej nr 102635B Turówka-Żarnowo III-	Urząd Gminy	2005-2009	4.728.160	1.923.692						2.800.468	

	Żarnowo I)											
3.	Przebudowa dróg w Gminie Augustów – etap II i III	Urząd Gminy	2007-2010	8.404.795	3.361.918						5.042.877	
4.	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej przy Centrum Kultury Gminy Augustów	GOK	2008-2010	766.000	295.100						470.900	
5.	Dać szansę przedszkolakom w Gminie Augustów	ZOESz	2009-2010	530.460,52	10.615,87						519.844,65	
6.	W TROSCE O NASZE JUTRO Zajęcia wyrównawcze i pozalekcyjne dla uczniów	ZOESz	2008-2010	526.933	79.040						447.893	
7.	Budowa kanalizacji sanitarnej grawitacyjno-tłocznej w miejscowości:	Urząd Gminy	2010-2011	3.491.241	909.501				2.581.740			

	Janówka											
8.	Budowa kanalizacji sanitarnej grawitacyjno-tłocznej w miejscowości: Topiłówka, Mazurki, Jabłońskie	Urząd Gminy	2011-2013	15.084.000	3.771.001				11.312.999			
9.	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w miejscowości: Pruska Wielka, Pruska Mała, Grabowo, Biernatki, Posielanie, Mikołajówek, Chomontowo	Urząd Gminy	2011-2013	1.220.000	305.001				914.999			

10.	Szlak wodny Króla Stefana Batorego Wisła-Kanał Żerański-Zalew Zegrzyński- Narew-Biebrza –Kanał Augustowski(N IEMEN)- budowa szlaków turystycznych w Gminie Augustów	Urząd Gminy	2009- 2011	5.000.000	750.000						4.250.000	
11.	Przebudowa drogi gminnej Nr 102638B Żarnowo II – Netta II	Urząd Gminy	2007- 2010	951.937,89	475.990,89		475.947					
12.	Przebudowa drogi powiatowej Nr 1196B przez wieś Jeziorki	Powiat Augustowski	2009	1.000.000	350.000							
13.	Przebudowa drogi powiatowej Nr 1187B Jabłońskie –	Powiat Augustowski	2010- 2013	3.960.000	1.000.000							

	Topiłówka - Mazurki											
14.	Przebudowa drogi powiatowej Nr 1188B Jeziorki- Biernatki- Mazurki	Powiat Augustowski	2010- 2013	2.980.800	745.200							
15.	Przebudowa drogi powiatowej Nr 1219B Białobrzegi – Gliniski	Powiat Augustowski	2012- 2015									
16.	Termomoderniz acja budynków szkół w Jabłońskich, Kolnicy, Netcie Żarnowie w Gminie Augustów	Urząd Gminy i Zespół Obsługi Ekonomicznej Szkół Gminy Augustów	2008 2011	934.001	467.001						467.000	

17.	Podniesienie wydajności urządzeń uzdatniających wodę na ujęciu Janówka i Grabowo	Urząd Gminy	2010-2011	1.171.321	550.521						620.800	
18.	Odnowa miejscowości Janówka -budowa wielofunkcyjnego boiska sportowego w Janówce	Urząd Gminy	2010	385.000	192.500			192.500				
19.	Odnowa miejscowości Białobrzegi – budowa wielofunkcyjnego boiska sportowego o sztucznej nawierzchni w Białobrzegach	Urząd Gminy	2011	361.641	169.972						191.669	

20.	Odnowa miejscowości Netta Pierwsza- budowa boiska sportowego	Urząd Gminy	2012	304.494	143.113						161.381	
21.	Zintegrowany projekt ochrony przyrody na obszarach chronionych Pojezierza Suwalsko-Augustowskiego poprzez zakup sprzętu ratowniczego	Urząd Gminy	2010-2011	1 283 030,84	192 454,63						1 090 576,21	
22.	Odnowa miejscowości Netta Folwark – remont świetlicy wiejskiej w Necie Folwark	Gminny Ośrodek Kultury	2010	116.432	66.432						50.000	

23.	Odnowa miejscowości Rutki Nowe - budowa chodnika dla pieszych we wsi Rutki Nowe	Urząd Gminy	2013	793. 000								
24.	Odnowa miejscowości Rutki Stare - budowa chodnika dla pieszych we wsi Rutki Stare	Urząd Gminy	2015	759.000								

PLAN FINANSOWY NA LATA 2007-2013

Lp.	Program inwestycyjny. Zadania inwestycyjne.	Jednostka organizacyjna realizująca program-zadanie	Okres realizacji	Łączne nakłady finansowe	w tym Środki Własne Budżetu	Środki z własn. Fund. Celow.	Budżet państwa	Środki z budżetu MEN i S	Dotacje z innych jst	Kredyty i Pożyczki	Inne środki /p. part. Innych jednost. AR i MR, UE, EFRR	Inne
I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XIII
1.	Budowa sieci szerokopasmowego dostępu do Internetu dla potrzeb Gmin Bargłów Kościelny, Augustów, Nowinka, Lipski, Sztabin	Urząd Gminy	2009-2013									
2.	Przebudowa dróg w Gminie Augustów – etap I (Przebudowa drogi gminnej nr 102635B Turówka-Żarnowo III-Żarnowo I)	Urząd Gminy	2005-2009	4.728.160	1.923.692						2.800.468	

3.	Przebudowa dróg w Gminie Augustów – etap II i III	Urząd Gminy	2007-2010	8.404.795	3.361.918						5.042.877	
4.	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej przy Centrum Kultury Gminy Augustów	GOK	2008-2010	766.000	295.100						470.900	
5.	Dać szansę przedszkolakom w Gminie Augustów	ZOESz	2009-2010	530.460,52	10.615,87						519.844,65	
6.	W TROSCE O NASZE JUTRO Zajęcia wyrównawcze i pozalekcyjne dla uczniów	ZOESz	2008-2010	526.933	79.040						447.893	
7.	Budowa kanalizacji sanitarnej grawitacyjno-tłocznej w miejscowości: Janówka	Urząd Gminy	2010-2011	3.491.241	909.501				2.581.740			

8.	Budowa kanalizacji sanitarnej grawitacyjno-tłocznej w miejscowości: Topiłówka, Mazurki, Jabłońskie	Urząd Gminy	2011-2013	15.084.000	3.771.001				11.312.999			
9.	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w miejscowości: Pruska Wielka, Pruska Mała, Grabowo, Biernatki	Urząd Gminy	2011-2013	1.220.000	305.001				914.999			
10.	Szlak wodny Króla Stefana Batorego Wisła-Kanał Żerański-Zalew Zegrzyński-Narew-Biebrza –Kanał Augustowski(N IEMEN)-budowa szlaków turystycznych	Urząd Gminy	2009-2011	5.000.000	750.000						4.250.000	

	1219B Białobrzegi – Gliniski											
16.	Termomodernizacja budynków szkół w Jabłońskich, Kolnicy, Netcie Żarnowie w Gminie Augustów	Urząd Gminy i Zespół Obsługi Ekonomiczn. Szkół Gminy Augustów	2008 2011	934.001	467.001						467.000	
17.	Podniesienie wydajności urządzeń uzdatniających wodę na ujęciu Janówka i Grabowo	Urząd Gminy	2010- 2011	1.171.321	550.521						620.800	
18.	Odnowa miejscowości Janówka -budowa wielofunkcyjnego boiska sportowego w Janówce	Urząd Gminy	2010	385.000	192.500			192.500				

19.	Odnowa miejscowości Białobrzegi – budowa wielofunkcyjnego boiska sportowego o sztucznej nawierzchni w Białobrzegach	Urząd Gminy	2011	361.641	169.972						191.669	
20.	Odnowa miejscowości Netta Pierwsza- budowa boiska sportowego	Urząd Gminy	2012	304.494	143.113						161.381	
21.	Zintegrowany projekt ochrony przyrody na obszarach chronionych Pojezierza Suwalsko-Augustowskiego o poprzez zakup sprzętu ratowniczego	Urząd Gminy	2010-2011	1 283 030,84	192 454,63						1 090 576,21	

22.	Odnowa miejscowości Netta Folwark – remont świetlicy wiejskiej w Netcie Folwark	Gminny Ośrodek Kultury	2010	116.432	66.432						50.000	
23.	Odnowa miejscowości Rutki Nowe - budowa chodnika dla pieszych we wsi Rutki Nowe	Urząd Gminy	2013	793. 000								
24.	Odnowa miejscowości Rutki Stare - budowa chodnika dla pieszych we wsi Rutki Stare	Urząd Gminy	2015	759.000								
25.	Przebudowa dróg w Gminie Augustów – etap IV	Urząd Gminy	2011-2014	7.307.874								

26.	Poprawa warunków prowadzenia działalności kulturalnej w Gminie Augustów	Gmina Augustów	2012	355.000	53.250						301.750	
27.	Rewitalizacja miejscowości Rutki Stare i Rutki Nowe w Gminie Augustów	Gmina Augustów	2012	280.000	42.000						238.000	

Program rozwoju edukacji w Gminie Augustów na lata 2008-2013

I. Wprowadzenie

Przemiany społeczno-ekonomiczne, które miały miejsce w naszym kraju w ostatnich latach pogłębiły różnice występujące między miastem a wsią. Na obszarze Gminy Augustów kumuluje się szereg zjawisk ograniczających rozwój jej mieszkańców, w tym ciągle jeszcze niezadowalający poziom wykształcenia, niedostosowanie posiadanego przygotowania zawodowego do potrzeb występujących w naszym regionie, niższe aspiracje życiowe, trudniejszy dostęp do rynku pracy, a także niższy standard życia mieszkańców wsi.

Aktualne uwarunkowania powodują, że procesy decydujące o rozwoju społeczno-gospodarczym mają tendencję do koncentrowania się w ośrodkach silniej zurbanizowanych, gdzie nie występują bariery dostępu do infrastruktury i gdzie wysoko wykwalifikowani pracownicy mają do niej powszechny dostęp i mogą z niej efektywnie korzystać. Zależności te decydują o tym, że tereny wiejskie mają gorsze perspektywy rozwojowe niż ośrodki miejskie.

Na gorszy start i mniejsze szanse edukacyjne dzieci z terenu Gminy Augustów wpływa szereg barier związanych z funkcjonowaniem systemu oświatowego na wsi:

- ograniczenie dostępu do poradnictwa wspomagającego rozwój zdrowotny i edukacyjny najmłodszych dzieci,
- ograniczenie dostępu do wychowania przedszkolnego,
- ograniczenie dostępu do internetu,
- mniejsze możliwości kształcenia ustawicznego dorosłych,
- bariery związane z sytuacją materialną rodzin wiejskich oraz ich aspiracjami edukacyjnymi.

Również infrastruktura edukacyjna, społeczna, teleinformatyczna i kulturalna na terenie gminy wymaga nakładów inwestycyjnych.

Celem programu rozwoju edukacji w Gminie Augustów na lata 2008-2013 jest eliminowanie barier w dostępie ludności wiejskiej do pełnej oferty edukacyjnej, kulturalnej, informacyjnej i sportowej, co w przyszłości powinno zmniejszyć różnice między miastem a wsią, oraz ukształtowanie społeczeństwa otwartego na nieustanny rozwój i podnoszenie kwalifikacji.

II. Diagnoza stanu obecnego.

Niski poziom kwalifikacji zawodowych osób zamieszkujących tereny wiejskie wraz z niskim rozwojem infrastrukturalnym polskiej wsi znacznie utrudnia procesy reorganizacyjne tego sektora gospodarki. W porównaniu z innymi państwami UE Polska charakteryzuje się najwyższym udziałem ludności pracującej w rolnictwie. W 2002 r. (według danych Narodowego Spisu Powszechnego) w rolnictwie pracowało 19% ogółu pracujących w Polsce, wytwarzając jedynie 3,1% wartości dodanej brutto. W 2005 r. wskaźniki te kształtowały się odpowiednio: 16% i 3,9%. W Gminie Augustów w 2005 roku na blisko 4 tysiące osób w wieku produkcyjnym tylko 268 (ok. 7%) było zatrudnionych poza rolnictwem. Dochody gospodarstw domowych rolników kształtują się na poziomie znacznie niższym w porównaniu z dochodami gospodarstw pracowniczych. Główną barierą dla dalszych, bardziej dynamicznych przekształceń na wsi wydaje się być trudna sytuacja na rynku pracy w kraju, która w połączeniu z relatywnie niskimi kwalifikacjami ludności rolniczej utrudnia jej podejmowanie zatrudnienia poza rolnictwem.

Istotnym czynnikiem różnicującym strukturę ludności według poziomu wykształcenia jest miejsce zamieszkania. Ludność zamieszkująca obszar Gminy Augustów charakteryzuje się niższym poziomem wykształcenia, niż ludność miast. Według danych zebranych podczas Narodowego Spisu Powszechnego ludność zamieszkująca wieś najczęściej posiadała wykształcenie podstawowe i niższe. Wykształcenie mieszkańców Gminy Augustów w wieku powyżej 13 lat w porównaniu z resztą kraju przedstawiało się następująco:

Tabela nr 1							
Poziom wykształcenia mieszkańców Gminy Augustów w 2002 r							
	niższe niż podstawowe	podstawowe	zasadnicze zawodowe	średnie	policealne	wyższe	Razem
Liczba osób	217	2781	1228	960	97	138	5421
% w gminie	4,0	51,3	22,7	17,7	1,8	2,5	100
% w kraju	4,9	28,2	24,1	32,6		10,2	100

Sytuacja demograficzna

Liczbę dzieci urodzonych w latach 2001-2006 zamieszkałych na terenie Gminy Augustów przedstawia tabela nr 4. Analizując ilość potencjalnych kandydatów do poszczególnych szkół podstawowych wyciągamy następujące wnioski:

1. Ilość dzieci urodzonych w kolejnych latach nie wykazuje znacznego spadku, jednak jest niższa od liczebności roczników obecnie uczęszczających do szkoły.
2. W okresie 2008 – 20013 nastąpi znaczny spadek liczby uczniów w szkołach, w roku 2013 w szkołach podstawowych będzie o ponad 100 dzieci mniej, niż w roku 2006. Szczególnie niska liczba uczniów będzie w szkołach w Kolnicy i Jabłońskich, co będzie skutkowało znacznym wzrostem kosztów kształcenia jednego ucznia w tych szkołach. Koszty utrzymania ucznia w szkołach podstawowych w gminie w roku 2006 kształtowały się następująco:

Tabela nr 2 Koszty utrzymania ucznia w szkołach podstawowych w gminie w roku 2006

Szkoła	SP Białobrzegi	SP Jabłońskie	SP Janówka	SP Kolnica	SP Netta	SP Rutki	SP Żarnowo
Wydatki w zł	449 435	428 769	404 722	410 039	459 078	531 692	439 647
Liczba uczniów (kl I-VI)	95	75	125	61	77	58	95
Koszty utrzymania 1 ucznia w zł	4 731	5 717	3 238	67 22	5 962	9 167	4 628

Przy założeniu, że zrealizowane zostaną zadania określone w niniejszym programie przy utrzymaniu obecnej sieci szkół, szacuje się, że koszt utrzymania 1 dziecka w szkole podstawowej na terenie Gminy w roku 2013 przekroczy 9 tys. zł.

Tabela nr 3

Mocne i słabe strony rozwoju edukacji na obszarze jednostki samorządu terytorialnego	
Mocne strony	Słabe strony
1. Niezbyt liczebne klasy. 2. Dobre wyniki kształcenia potwierdzone wynikami egzaminów i sprawdzianów zewnętrznych.	1. Konieczność dowożenia uczniów do szkół. 2. Brak środków finansowych na remonty i dodatkowe zajęcia w szkołach.
Szanse i zagrożenia rozwoju edukacji na obszarze Gminy Augustów	
szanse	zagrożenia
1. Dobrze przygotowana, stabilna kadra pedagogiczna. 2. Zaangażowanie lokalnego środowiska w dziedzinie oświaty.	1. Wysokie koszty utrzymania szkół. 2. Ograniczenie dostępu do Internetu. 3. Bariery materialne rodzin wiejskich.

Tabela nr 4. Liczba dzieci urodzonych w latach 2001-2006 zamieszkałych na terenie Gminy

Rok urodzenia	SP Białobrzegi	SP Żarnowo	SP Janówka	SP Netta	SP Rutki	SP Jabłońskie	SP Kolnica	Razem
2001	16	9	16	8	14	12	3	78
2002	15	9	19	16	10	11	6	86
2003	9	9	16	14	12	12	7	79
2004	11	18	16	9	11	5	6	76
2005	10	20	21	9	9	7	9	85
2006	11	7	17	11	13	7	9	75

III. Cele gminnego programu rozwoju edukacji na lata 2007-2013

Cel strategiczny: **Rozwój edukacji na terenie Gminy Augustów -podniesienie jakości i poziomu wykształcenia mieszkańców.**

Celami operacyjnymi są:

- 1) wspieranie rozwoju najmłodszych dzieci,
- 2) upowszechnianie wychowania przedszkolnego,
- 3) poprawa jakości procesu kształcenia – podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności absolwentów szkół,
- 4) podniesienie kompetencji nauczycieli,

- 5) rozszerzenie oferty edukacyjnej dla osób dorosłych i wspieranie kształcenia ustawicznego – uczenie się przez całe życie,
- 6) zwiększenie dostępu do edukacji dla niepełnosprawnych mieszkańców wsi,
- 7) aktywizowanie środowisk wiejskich do podejmowania działań o charakterze edukacyjnym, społecznym i kulturalnym,
- 8) przygotowanie do funkcjonowania w gospodarce rynkowej,
- 9) dążenie do poprawy bazy szkolnej oraz jej efektywniejszego wykorzystania,
- 10) rozwój umiejętności wykorzystania komputera oraz internetu w życiu codziennym.

IV. Charakterystyka działań, odpowiedzialni za realizację, czas realizacji i źródła finansowania

Cel strategiczny osiągnięty zostanie przez następujące działania priorytetowe:

Priorytet 1

Eliminowanie barier utrudniających uczniom przechodzenie na wyższe poziomy edukacji

W ramach priorytetu 1 realizowane będą poniższe działania:

Nr działań	Działanie	Termin	Realizator, koordynator	Osoby, instytucje współpracujące	Planowane źródła finansowania
Działanie 1.1 Rozwój poradnictwa oraz alternatywnych form opieki nad dziećmi w wieku 3-5 lat.					
1.1.1	Rozwijanie poradnictwa, w tym rodzinnego, mającego na celu wspieranie rozwoju najmłodszych dzieci.	2008-2013	Gmina	Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Kuratorium Oświaty	PO KL, budżet gminy
1.1.2	Organizowanie klubów przedszkolaka i innych alternatywnych form wychowania przedszkolnego. - utrzymanie istniejących klubów w Netcie, Rutkach, Janówce i Żarnowie, - utworzenie klubu przedszkolaka w Białobrzegach	2008-2013 2008-2013 2009	ZOES Gminy Augustów	Kuratorium Oświaty, Urząd Marszałkowski, PPPP	PO KL, budżet gminy

Działanie 1.2 Program stypendialny dla uczniów.					
1.2.1	Wdrożenie programu pomocy stypendialnej o charakterze socjalnym oraz za wyniki w nauce i osiągnięcia sportowe.	2008-2013	Gmina, ZOES Gminy Augustów	GOPS, Rady rodziców	PO KL, MEN, budżet gminy
Działanie 1.3 Upowszechnienie różnych form pomocy psychologiczno- pedagogicznej, w tym poradnictwa zawodowego, dla uczniów					
1.3.1	Tworzenie w szkołach podstawowych i gimnazjach punktów konsultacyjnych w celu wspierania rodziców i ich dzieci oraz nauczycieli w zakresie pomocy psychologiczno- pedagogicznej.	2008-2013	ZOES Gminy Augustów, Dyrektorzy szkół	PPPP, rady rodziców	PO KL, budżet gminy
1.3.1	Rozwój poradnictwa zawodowego dla uczniów z gimnazjów.	2008-2013	Dyrektorzy gimnazjów	PPPP, rady rodziców	PO KL, MEN, Urząd Pracy
Działanie 1.4 Aktywizacja absolwentów szkół w zakresie poszukiwania pracy oraz stworzenie im warunków do przekwalifikowania się.					
1.4.1	Organizowanie spotkań informacyjnych z przedstawicielami urzędów pracy (uzyskanie informacji o funkcjonowaniu Urzędu, ofertach pracy, sposobach szukania pracy)	2008-2013	Dyrektorzy gimnazjów	Urząd Pracy	PO KL, MEN, Urząd Pracy
1.4.2	Nauczanie języka angielskiego od pierwszej klasy szkoły podst., nauczanie drugiego języka obcego od czwartej klasy szk. podst.	2008 - 2013	Dyrektorzy szkół		PO KL, budżet gminy
Działanie 1.5 Opracowywanie i wdrażanie programów edukacyjnych, kulturalnych i sportowych kierowanych do mieszkańców wsi i obszarów wiejskich realizowanych przez organizacje, o których mowa w art. 3 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku					

publicznego i wolontariacie					
1.5.1	Organizacja różnych form doskonalenia nauczycieli szkół na obszarach wiejskich.	2008-2013	ZOES Gminy Augustów, Dyrektorzy szkół	Ośrodki doskonalenia nauczycieli	Środki MEN, budżet Gminy
1.5.2	Rozwijanie różnych form współpracy z rodzicami wszystkich uczniów, edukacja w zakresie kompetencji wychowawczych, angażowanie ich do aktywnych działań na rzecz szkoły oraz wspólne poszukiwanie nowych form udziału rodziców w życiu szkoły	2008-2013	Dyrektorzy szkół	Rady rodziców, organizacje społeczne	PO KL, Środki MEN, budżet Gminy
1.5.3	Popularyzacja i ochrona lokalnej kultury ludowej, w szczególności poprzez przekaz umiejętności i tradycji w formie warsztatów, plenerów, szkoleń, również w formie tzw. „szkół tradycji”; tworzenie kolekcji sztuki ludowej; organizację wystaw, konkursów, przeglądów i festiwali; podtrzymywanie i upowszechnianie lokalnej gwary.	2008-2013	Urząd Gminy, Gminne Centrum Kultury, Dyrektorzy szkół	Twórcy ludowi, zespoły artystyczne, stowarzyszenia	PO KL, Środki MEN, budżet Gminy
1.5.4	Rozwój i upowszechnienie sportu, w tym wśród dzieci i młodzieży: - kontynuacja współzawodnictwa sportowego uczniów, - budowa boisk sportowych w Netcie i Kolnicy	2008-2013 2009-2011	Urząd Gminy, SZS	Uczniowskie Kluby Sportowe	PO KL, Środki Min. Sportu, MEN, budżet Gminy
Działanie 1.6 Tworzenie warunków do podejmowania przez uczniów nauki poza miejscem zamieszkania i eliminowanie barier dostępu do edukacji.					
1.6.1	Rozwijanie i usprawnianie systemu	2008-	ZOES	Urząd Gminy, firmy	PO KL,

	dowożenia uczniów z terenów wiejskich do szkół oraz innych placówek oświatowych, w tym również uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, z uwzględnieniem możliwości korzystania przez nich z zajęć pozalekcyjnych, poradni, bibliotek, itp.	2013	Gminy Augustów, dyrektorzy szkół	przewozowe	Środki MEN, budżet Gminy
1.6.2	Tworzenie punktów wyrównywania braków w nauce oraz przygotowania do lekcji, jako formy pomocy uczniom poza siedzibą szkoły.	2008-2013			

Priorytet 2

Optymalne wykorzystanie i wzmocnienie istniejącego potencjału szkoły i środowiska lokalnego

ę a ż ł

Działanie 2.1 Rozwój bazy dydaktycznej szkół i placówek					
2.1.1	Doposażenie szkolnych pracowni przedmiotowych	2008-2013	ZOES Gminy Augustów, dyrektorzy szkół		regionalne programy operacyjne
2.1.2	Wyposażenie bibliotek szkolnych	2008-2013	dyrektorzy szkół	ZOES Gminy Augustów,	PO KL
2.1.3	Rozbudowa bazy oświatowej: - termomodernizacja budynków szkolnych w Jabłońskich, Żarnowie, Netcie, Kolnicy, Janówce, Rutkach, - budowa ogrodzenia Gimnazjum w Janówce, - umożliwienie szerokopasmowego dostępu do Internetu we wszystkich szkołach, - budowa oczyszczalni ścieków przy szkołach w Netcie, Jabłońskich, Kolnicy,	2008-2013 2008 2010 2011	ZOES Gminy Augustów,		PO KL, Środki MEN, budżet Gminy, RPO

	- modernizacja instalacji centralnego ogrzewania w budynkach szkół podstawowych w Kolnicy, Netcie, Janówce, Żarnowie - wymiana posadzek w pomieszczeniach szkół w Janówce, Kolnicy i Netcie, - poprawa wyposażenia szkół w sprzęt i pomoce naukowe. -	2010-12 2011-13 2008-2013			
--	--	---	--	--	--

Działanie 2.2

Wykorzystanie bazy szkolnej do prowadzenia działalności oświatowej, kulturalnej, sportowej, informacyjnej oraz edukacji ekologicznej i edukacji zdrowotnej dla mieszkańców gminy.

2.2.1	Organizowanie w szkole zajęć pozalekcyjnych, kół zainteresowań, kursów, szkoleń, festynów, spotkań integrujących dzieci i rodziców itp.	2008-2013	dyrektorzy szkół	samorządy wiejskie, rady rodziców	PO KL, Środki MEN, budżet Gminy, RPO
2.2.2	Udostępnianie sal sportowych i boisk szkolnych mieszkańcom wsi. Udostępnianie bibliotek i czytelni szkolnych mieszkańcom wsi.	2008-2013	dyrektorzy szkół	samorządy wiejskie	PO KL, Środki MEN, budżet Gminy, RPO
2.2.3	Udostępnianie sal informatycznych mieszkańcom wsi.		dyrektorzy szkół	samorządy wiejskie	RPO

Priorytet 3

Poprawa dostępności do infrastruktury edukacyjnej, społecznej i kulturalnej

W ramach priorytetu 3 realizowane będą poniższe działania:

Działanie 3.1

Wspieranie działań ułatwiających mieszkańcom wsi dostęp do dóbr kultury i dziedzictwa przyrodniczego.

3.1.1	Wspieranie organizacji wyjazdów szkolnych do placówek kultury, miejsc pamięci, placówek sportowych oraz cennych przyrodniczo obszarów chronionych, ze	2008 - 2013	Dyrektorzy szkół		PO KL, Środki MEN, budżet Gminy, RPO
-------	---	-------------	------------------	--	--------------------------------------

	szczególnym uwzględnieniem w tym zakresie potrzeb dzieci i młodzieży.				
3.1.2	Upowszechnienie nauki języków obcych wśród dzieci i młodzieży. Nauczanie języka angielskiego od pierwszej klasy szkoły podst., nauczanie drugiego języka obcego od czwartej klasy szk. podst.	2008 - 2013	Dyrektorzy szkół		PO KL, Środki MEN, budżet Gminy, RPO
3.1.3	Organizowanie wypoczynku letniego dzieci i młodzieży z elementami edukacji nieformalnej.	2008 - 2013	Dyrektorzy szkół		PO KL, Środki MEN, budżet Gminy, RPO
Działanie 3.2 Wzmocnienie profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami.					
3.2.1	Stwarzanie warunków do sprawowania profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniemi.	2008 - 2013	Dyrektorzy szkół	Urząd Gminy	PO KL, Środki MEN, budżet Gminy, RPO
3.2.2	Prowadzenie zajęć z gimnastyki korekcyjnej we wszystkich szkołach	2008 - 2013	Dyrektorzy szkół	ZOES Gminy Augustów	PO KL, Środki MEN, budżet Gminy,